

RUDAR

GLASILO KOLEKTIVA RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA
FRANC LESKOŠEK-LUKA, TITOVO VELENJE

Celje - skladišče

D-Per
65/1984

5000013538,3

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

LETO XVIII

PETEK, 29. JUNIJ 1984

ŠTEVILKA 3

3. JULIJ - DAN RUDARJEV IN PRAZNIK NAŠEGA KOMBINATA

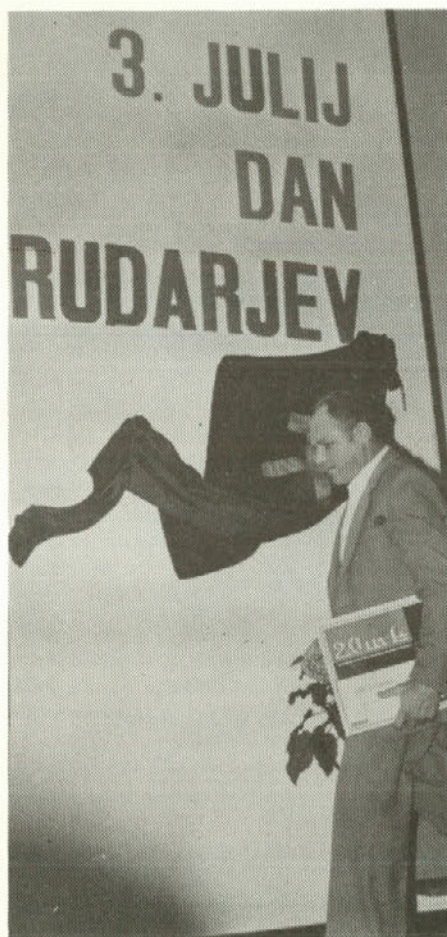
Diplomirani inženir rudarstva Slavko JANEŽIČ,
predsednik poslovnega odbora SOZD REK Franc Leskošek - Luka

Letos že deseto leto zapored 3. julija praznujemo skupaj dan rudarjev in praznik vseh OZD našega kombinata.

5. marca 1974 so se temeljne organizacije združenega dela TE Šoštanj, RLV, ESO, Plastika, Avtopark, EFE in Tiskarna združile v delovno organizacijo Rudarsko-elektroenergetski kombinat, ki je leta 1978 prerasla v sestavljeno organizacijo, letos pa se poimenovala po narodnem heroju Francu Leskošku - Luki.

Ob združitvi pred desetimi leti so bili skupni cilji OZD našega kombinata jasno zastavljeni, a kljub temu zadnja leta niso minila brez borbe za doseganje teh ciljev. Vse preveč je bilo posameznikov, ki so z vcepljanjem dvojnovo življenjski vlogi in pomenu SOZD želeli ohraniti svoje privilegije in oblast. Teh deset let lahko označimo za obdobje samoupravne in družbenopolitične aktivnosti, prizadevanj za uresničevanje temeljne vloge in ustreznega položaja delavcev v posameznih OZD našega kombinata in v kombinatu kot celoti. Mislim pa, da smo sedaj te dvome vendarle prešli in da imamo nadaljnji razvoj SOZD REK jasno začrtan.

Dalje na 2. strani !

Vsem delavcem in upokojencem SOZD REK Franc Leskošek Luka - Titovo Velenje, še posebej pa aktivnim in upokojenim rudarjem in delavcem, ki praznujejo delovne jubileje,

ob 3. juliju
iskreno čestitamo
in želimo mnogo sreče.

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi sestavljene organizacije

Ob borbi za ureditev družbeno-ekonomskih odnosov pa nismo pozabili na proizvodne rezultate, saj le produktivnost omogoča izpeljavo vsega, kar je zapisano v "delavski ustavi" - zakonu o združenem delu.

Tovariši rudarji in z njimi povezani drugi delavci, veliko za slug imate, da smo v SR Sloveniji in tudi v drugih delih Jugoslavije lansko jesen preživeli brez energetskega infarkta. Rekordna proizvodnja 4040 GWh električne energije v TE Šoštanj in 5 025 000 ton odkopanega lignita v RLV pa tudi dobri poslovni rezultati drugih OZD našega kombinata v letu 1983 so jasen dokaz, da smo na pravi poti. Tudi letos so proizvodni rezultati dobri.

Dosežki OZD našega kombinata so plod našega skupnega dela. Z njimi dokazujemo rudarjem, ki so se leta 1934 v Trbovljah z gladovno stavko borili za delček tega, kar smo sedaj dosegli, in heroju Francu Leskošku - Luki, ki je borbi za boljše življenje rudarjev in delavcev sploh posvetil vse svoje sile, da upravičeno praznujemo 3. julij kot praznik našega kolektiva, da je naš kombinat vreden imena Franc Leskošek - Luka.

- - -

Ob 3. juliju, dnevu rudarjev in prazniku našega kombinata, čestitam vsem rudarjem in vsem drugim delavcem SOZD REK in jim - enako kot njihovim svojcem - želim, da bi ga kar najlepše preživeli. Za naprej pa vsem - Srečno!

Diplomirani inženir rudarstva

Alojz DIACCI, predsednik poslovnega odbora delovne organizacije RLV

Dan rudarjev praznujemo slovenski rudarji v spomin na gladovno stavko zasavskih rudarjev leta 1934. Z njo so si rudarji zasavskih revirjev izbojevali pomembno zmago pri izboljševanju svojih takratnih težkih življenjskih razmer.

Rudarji so se vedno v prvih vrstah borili za pravice delavskega razreda. Z revolucionarnim bojem so dosegli, da danes živimo človeka vredno življenje, da lahko na naš praznični dan 3. julij ponosno stopamo po ulicah Titovega Velenja, da lahko novemu rodu rudarjev, ki na ta dan s "skokom čez kožo" potrdi pripadnost rudarskemu stanu, zaželimo - Srečno!

V težki energetske situaciji dobiva premog vse večjo veljavo. Delovni rezultati, ki smo jih v RLV dosegli letos v prvem polletju, dokazujejo, da se rudarji zavedamo težke gospodarske in energetske situacije in da vemo, da lahko največ prispeva-

mo k uresničevanju naše stabilizacijske politike z delom. V primerjavi z odkopom premoga v prvih šestih mesecih lani je bil odkop premoga v našem rudniku v enakem obdobju letos večji približno za 370 000 ton. Tudi povprečni dnevni odkop je večji, za okrog 2 900 ton. Letos 10. maja smo dosegli tudi največji dnevni odkop premoga v zgodovini rudnika - 22 500 ton.

K tolikšnim proizvodnim rezultatom so nekoliko pripomogle ugodnejše montan-geološke razmere v rudniku, predvsem pomemben delež pa je prispevala večja mehaniziranost odkopne fronte.

Za julij in avgust predvidevamo, da se bo povprečni dnevni odkop premoga v našem rudniku zaradi montaž in demontaž ter zaradi večjega izrabljanja letnih dopustov nekoliko zmanjšal, a že v septembru se bi naj proizvodne razmere normalizirale. Če bodo delovne razmere normalne, bomo vsekakor tudi letos izpolnili svojo proizvodno obvezo.

Seveda tudi letos v prvih šestih mesecih delo v RLV ni potekalo brez težav. Več kot v prejšnjih letih smo imeli težav pri oskrbi rudnika z opremo, nadomestnimi deli zanjo in repromateriali, tako domačimi kot iz uvoza. Zlasti težko se na tržišču dobijo transformatorji, kabli, verige za odkopne transporterje in cement. Ob prehajanju na domačo opremo in material pa čutimo prepočasen razvoj proizvodnje stvari za naše potrebe; razvoj, ki ne sledi dovolj učinkovito potrebam rudnika. Zaradi vse več mehanizacije v rudniku in zahtevnosti dela z njo je vedno več težav tudi pri vzdrževanju. V RLV si zato zelo prizadevamo za ustrežno vzgojo, izobraževanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev.

Tudi v bodoče bo v rudniku treba nadomeščati izrabljeno opremo z novo, še povečati stopnjo mehaniziranosti pridobivanja premoga in tako rudarjem olajšati težka fizična dela in obenem omogočiti večjo varnost pri delu. Še bolj skrbno in strokovno bo treba ravnati tudi z drugo jamsko opremo, ne samo z odkopno, in še bolj varčevati z reprodukcijskim materialom.

Letos smo si močno prizadevali tudi za kadrovske ojačitve, pospešitev izvajanja del in zagotovitev potrebnih sredstev za izgradnjo nadomestnih objektov rudnika v Novih Prelogah. Doselej smo predvidena finančna sredstva v okviru programa NOP zmogli zagotoviti v takšnem obsegu, da ni bila prizadeta nepretrganost izvajanja tega investicijskega programa. Prizadevamo pa si, da bi tudi preostala predvidena dela v okviru investicijskega programa NOP - ne samo glavna - bila opravljena pravočasno in v obsegu, ki bo omogočal nepretrgano uresničevanje načrtovane proizvodnje premoga v RLV.

RUDAR - INFORMATOR, glasilo kolektiva sestavljene organizacije REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje

Za izdajanje glasila skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- delegacija samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij: Ivan Krejan (RLV - J. mehanizacija) - namestnik Polde Rober (RLV - J. Škale), Anton Ribarič (RLV - DSSS) - namestnik Igor Jevšovar (RLV - J. Preloge), TE Šoštanj - Maks Lomšek (namestnica Zinka Moškon), ESO - Alojz Filipančič (namestnik Dragan Čelofiga), SIPAK - Roman Rebernik (namestnik Rudi Vuzem), EFE - Mile Maksimovič (namestnica Milena Gril), Avtoprevoznništvo in servisi - Vili Malovšek (namestnik Branko Kranjčec), Tiskarna - Silvo Pešak (namestnica Marija Boruta), Družbeni standard - Dragica Pohar (namestnik Jože Mirtič), Avtomatska obdelava podatkov - Irena Likar (namestnica Mira Uranc), Zavarovanje - Niko Pečovnik (namestnik Roman Golčar), DSSS SOZD - Branko Ledinek (namestnica Anica Pristovšek);
- delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Konstantin Kuzmin (DSSS SOZD - odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS SOZD - glavni in tehnični urednik), Bojan Ograjenšek (DSSS SOZD - novinar reporter), Draga Lipuš (DSSS SOZD - novinar-ka lektorica), Ivanka Rebernjak (DSSS SOZD - tajnica in stavka glasila), Lojze Ojsteršek (DSSS SOZD - fotografske storitve), Miha Pevnik (DSSS SOZD - tajništvo samoupravnih organov SOZD), Irena Seme - Tirnanič (referentka za informiranje v TE Šoštanj) in predstavnik OK SZDL Titovo Velenje.

Predsednik uredniškega odbora: Ivan Krejan • Naslov uredništva: Titovo Velenje - Prešernova 10 (DSSS SOZD - telefon 851 100, interno 260 - soba 58 nad pošto Titovo Velenje)

Tiska DO Tiskarna REK Franc Leskošek-Luka, Titovo Velenje (Titovo Velenje - Celjska cesta, telefon 850 566 ali 851 630) • Glasilo prejemajo vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada 6 500 izvodov

Letos sta dohodkovna in delno tudi likvidnostna situacija v naši delovni organizaciji boljši kot v preteklih letih. Predznak naših poslovnih rezultatov se je spremenil iz minusa v plus, in to predvsem zato, ker presegamo proizvodni načrt in ker je vsaj do sedaj realizacija skupnega prihodka, ki ga pridobivamo skupaj z vsemi drugimi proizvajalci električne energije v Sloveniji, bila dobra. Zakon, ki ga je sprejela skupščina SR Slovenije, je dokočno pokrival tudi izgubo slovenskega elektrogospodarstva in premogovništva ob koncu leta 1973. To dvoje nam daje realno osnovo za predvidevanje, da bo ob koncu leta naš poslovni rezultat pozitiven. Torej lahko računamo, da bo leto 1984 glede na vrsto preteklih let, ko smo vedno imeli izgubo, prelomno. Seveda pa se ne smemo zanašati, da bodo gospodarski problemi naše širše družbenopolitične skupnosti obšli naš delovni kolektiv. Likvidnostne težave - poračun skupnega prihodka znotraj sistema EGS in plačila energije, pridobljene v JE Krško - se bodo v prihodnjih mesecih zaostrile, zato bo treba razpoložljiva sredstva trošiti še bolj preudarno, kot smo jih doslej.

Pri zaposlovanju smo v letošnjem prvem polletju dosegli veliko, saj smo nanovo zaposlili pretežno kvalificirane delavce, znatno pa se je zmanjšala tudi fluktuacija delavcev.

Zelo odgovorno smo se lotili tudi reševanja problematike invalidov. To je bilo tudi nujno, ker zakonodaja nalaga sedaj celotno odgovornost za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov združenemu delu, spremenjeni pa so tudi kriteriji za priznavanje invalidnosti. Zaradi vsega tega bomo v bodoče morali storiti veliko pri preventivi, preprečevanju razmer, okoliščin in pojavov, ki škodujejo zdravju in zmanjšujejo delovno zmoglost naših delavcev. Vsak posameznik pa mora tudi sam skrbeti za svoje zdravje in obnavljanje delovne zmoglosti.

Skratka, tudi v bodoče si bo treba čimbolj prizadevati, da bo naše skupno delo uspešno, da bo uspešen naš nadaljnji materialni razvoj in da se bodo čimbolj krepili samoupravni, demokratični, socialistični odnosi v naši delovni organizaciji.

Vsem delavcem RLV in drugih OZD REK v imenu kolegijskega poslovodnega odbora RLV in v svojem imenu želim, da bi v krogu sodelavcev in svojih najdražjih kar najbolj prijetno praznovali 3. julij!

Hidrološki oddelek RTS DSSS RLV

REZERVE LIGNITA V ŠALEŠKI DOLINI

Po "zakonu o enotnem ugotavljanju rezerv rudnin" moramo v Rudniku lignita Velenje vsakih pet let izračunati rezerve lignita v Šaleški dolini.

Pri izračunavanju rezerv pred petimi leti smo upoštevali zaloge lignita do spodnje kurilne vrednosti (8,4 MJ ali 2 000 kcal/kg) in izračunali, da je ob koncu leta 1978 bilo v ležišču okrog 210 milijonov ton rezerv premoga za odkopavanje.

Zaradi vse večjih potreb po energiji smo se v RLV odločili, da bomo odkopavali tudi nekoliko slabši premog. Zato upošteva zadnje izračunanje (rezerve 31. decembra 1983) ves lignit s kurilno vrednostjo nad 7,5 MJ ali 1 800 kcal/kg. Tako, s premikom spodnje kvalitete meje, so rezerve lignita v ležišču večje, čeprav smo v obdobju med obema izračunanjema (od 1. 1979 do 1. 1983) odkopali 24 248 000 ton lignita.

Po zadnjih podatkih imamo v Šaleški dolini okrog 224 milijonov ton rezerv lignita za odkopavanje, njegova sestava in kvaliteta pa sta takile:

vlaga	41 %
pepel	12,3 %
gorljive snovi	46,7 %
kurilna vrednost	10,2 MJ ali 2 435 kcal/kg

Rezerve za odkopavanje so tiste zaloge lignita, ki jih bomo lahko zagotovo pridobili iz ležišča. To pomeni, da imamo pod zemljo veliko večje količine premoga, kot jih lahko odkopljemo; vseh skupaj skoraj 482 milijonov ton. Torej bomo iz ležišča pridobili le 46,5 odstotka vseh rezerv lignita. Za tako majhen izkoristek je veliko razlogov, prevladujeta pa dva:

- odkopne izgube znašajo od 8 % pri vertikalni koncentraciji odkopavanja do 60 % pri horizontalni koncentraciji odkopavanja;
- v predelih, kjer je izolacijska plast gline med lignitom in tekočimi peski v krovlini tanjša od 20 metrov, se nahaja 124 milijonov ton kvalitetnega premoga, ki je uvrščen med izvenbilančne rezerve - to je tiste, ki ostanejo v ležišču.

Z ustrezno tehnologijo pridobivanja bomo odkopavali lahko tudi slednji premog in tako zmanjšali odkopne izgube pri horizontalni koncentraciji pridobivanja. To pa pomeni, da lahko rezerve za odkopavanje, katerih je sedaj 224 milijonov ton, še znatno povečamo. Seveda pa bo potrebno še ogromno študijskega in raziskovalnega dela naših strokovnjakov, da bomo to dosegli. Torej je odveč strah, da bi bilo treba odkopavanje lignita v jamah RLV končati v prihodnjih nekaj letih, kar se sliši v nekaterih okoljih. Preprost račun pokaže, da je rezerv lignita, primerne za izkoriščanje, vsaj še za pet desetletij, verjetno pa tudi še za dlje.

60 let jamske reševalne službe RLV

Vedno večje potrebe naše družbe po energiji terjajo od premogovnikov stalno povečevanje odkopa premoga, torej tudi uvajanje sodobne mehanizacije v rudnike in odkopavanje v vse večjih globinah. Pogoji za res uspešno jamsko proizvodnjo pa je varno delo. S prehodom k večji mehaniziranosti odkopavanja se stopnja nevarnosti jamskega dela ne zmanjšuje. Zato je treba sprotno reševati varnostne probleme, kar je mogoče le, če imamo tudi dobro organizirano reševalno službo, ki pa seveda mora tesno sodelovati z rudarskimi raziskovalnimi ustanovami.

Reševalna služba rudnika mora biti organizirana tako, da lahko ob nesreči takoj in uspešno pomaga. V njej mora biti zadostno število reševalcev, ki morajo biti opremljeni s primerno reševalno opremo. Rudar - reševalec mora temeljito poznati svoje delo in nevarnosti, ki mu pri njem grozijo. To pomeni, da mora biti strokovno usposobljen tudi za uporabljanje reševalnih naprav in pripomočkov.

Največkrat pride reševalno delo v poštev pri jamskih nesrečah, kot so vdori vode, plinov, požari, eksplozije in druge nesreče. Prva naloga reševalne službe je reševanje ponesrečencev, druga pa reševanje imovine. Ob večjih nesrečah priskoči na pomoč tudi drugim rudnikom in sodeluje tudi pri reševanju ob večjih elementarnih nesrečah.

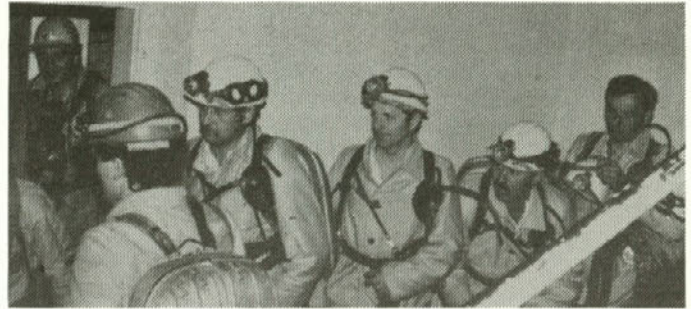
Reševalna služba našega rudnika deluje že 60 let. V tem času so njeni reševalci velikokrat nesebično pomagali sodelavcem v nesreči. Rešili so veliko človeških življenj, veliko jamske opreme. Ni plačila, s katerim bi se dalo plačati njihovo požrtvovalnost, tovarištvo in pogum. Za vse, tovariši rudarji, najlepša, tovariška hvala - z željo, da bi bili tudi v bodoče vedno pripravljeni in sposobni za hitro in učinkovito akcijo! Še bolj pa želim, da bi bilo rudarskih nesreč, zaradi katerih bi bile potrebne zaresne akcije reševalcev, čimmanj ali pa da jih sploh ne bi bilo. /Avgust TERGLAV, vodja proizvodnje v RLV in centralne jamske reševalne službe Slovenije/

Iz izdanega biltena ob 60-letnici organiziranega jamskega reševalstva v RLV

Tovariši rudarji, bodite brez skrbi v sili. Dokler reševalna četa nad vašo varnostjo bedi, v nesrečah v jamah nobeden ne bo ostal - brez pomoči ...

Jamski reševalni četi RLV ob 60-letnici

Težave pri odkopavanju premoga je moč premagovati le z uvajanjem najustreznejših metod, uporabo sodobne mehanizacije in z odpravljanjem ročnega dela, kjer je možno. Pogosto pa vsi ti ukrepi ne morejo preprečiti rudarskih nesreč, v katerih je potrebna pomoč posebej izurjenih rudarjev - reševalcev. To so bili vedno najboljši rudarji po svoji strokovni usposobljenosti in odnosu do sodelavcev in rudnika. Biti jamski reševalec, je vedno pomenilo priznanje, a tudi obvezo.

V soboto, 9. junija, so imeli jamski reševalci slovenskih in istrskih rudnikov v našem rudarskem Titovem Velenju in pri Vili Široko v Šoštanju svoj dan. Začel se je zgodaj zjutraj z reševalno vajo v našem rudniku (na sliki zgoraj: odhajanje ene od ekip reševalcev iz reševalne postaje v Prelogah na akcijo, na sliki spodaj: jedro vodstva vaje).

Po reševalni vaji in malici za njene udeležence je bilo v preloški prizivni tekmovalnje v nameščanju izolacijskih reševalnih aparatov (na sliki spodaj: del publike med tekmovaljem). Sledila je analiza reševalne vaje in svečana proslava 60-letnice organiziranega reševalstva v RLV v dvorani rednega kina v Titovem Velenju, s projekcijo filma Nesreča v rudniku (v našem, zrežirana).

Popoldne po kosilu pa je bilo veselično in športno-rekreacijsko za ves zbran cvet slovenskega in istrskega rudarskega jamskega reševalstva pri Vili Široko v Šoštanju; tudi za povabljeni "boljše polovice" reševalcev na njihov dan v Šaleški dolini. Več o dogajanjih tega dne pa boste lahko še prebrali: v julijski številki "Elektrogospodarstva"! (Na sliki spodaj: naši reševalci med enim od merjenj moči v vlečenju vrvi s svojimi hudimi konkurenti za uvrstitev na prvo mesto v tej panogi športno-rekreacijskih srečanj zbranih reševalcev - Trboveljčani, ki pa so se nazadnje le morali sprijazniti z drugim mestom.)

Vsem članom jamske reševalne čete RLV iskreno čestitam ob njeni 60. obletnici.

Cveto MAJDIČ,
namestnik predsednika
republiškega komiteja za energetiko

Ob 60. jubileju reševalne čete RLV

Vsi težavni časi in človeku nevarna okolja terjajo medsebojno povezanost ljudi. Brez nje v kriznih razmerah ni preživetja niti za posameznika niti za neko družbeno skupnost. Tudi dolga tradicija rudarstva potrjuje to resnico; pri jamskem reševalstvu v medsebojni pripravljenosti udeleženi pri njem, da žrtvujejo tudi življenje za življenje tovariša, sodelavca, celo do skrajnih možnosti.

Ali vseh vas, ki se vsak dan spuščate v rudniško podzemlje, ne prevzema občutek varnosti in opore, ker so z vami reševalci, izurjeni, telesno pripravljene in moralno močni ljudje; ljudje, za katere veste, da so sposobni storiti vse - tudi kar je že na mejah človeških zmogljivosti?

Božo LEDNIK,
predsednik izvršnega sveta
skupščine občine Velenje

Ob 60-letnici reševalne službe RLV

Delo v rudnikih je kljub stalnemu tehničnemu napredku, uvajanju novih varnostnih ukrepov, novih varnostnih naprav in merilnih inštrumentov še vedno nevarno. Še vedno prihaja do nesreč. Zato je potrebna služba, ki ob nesrečah hitro, strokovno, uspešno posreduje. Takšna služba je jamska reševalna služba s svojim moštvom - jamsko reševalno četo.

V velenjskem rudniku je reševalna služba bila ustanovljena pred šestdesetimi leti. Velikokrat so reševalci v resnih akcijah, v najtežjih razmerah v domačih in tudi v drugih rudnikih tvegali življenje, ko so ob nesrečah nesebično reševali sotovariše in skupno premoženje. Veliko človeških življenj so iztrgali iz objema smrti, obvarovali ogromno naravnega boga - stva, rešili veliko dragih strojev, jamske opreme, veliko delovišč, omogočili na prizadetih področjih vnovič normalno proizvodnjo in tako zagotovili skupnosti dragoceno energijo, rudarjem pa vsakdanji kos kruha.

Tovariši reševalci, zaslužite si občudovanje, priznanje in iskreno zahvalo za vso požrtvovalnost in hrabrost, s katero ste premagovali strah in najtežje napore pri nevarnem reševanju tam doli globoko pod zemljo.

Slavko JANEŽIČ,
vodja reševanja

Razvoj jamske reševalne čete RLV

Prve reševalne akcije v RLV segajo v začetek 20. stoletja. To je v čas temeljitejšega raziskovanja ležišča šaleškega premogovnega sloja, ko se je v rudniku zaradi nepazljivosti in slabe opremljenosti pripetilo nekaj večjih nesreč in so se spričo ostrih ukrepov rudarske inšpekcije tedanji vodstveni delavci v njem morali zresniti. Torej v čas, ko se je povečala skrb za bolj varno delo v rudniku, oprema, ki so jo v njem uporabljali, pa je še naprej ostala skromna. Imeli so samo kisikove jeklene.

Hitri razvoj rudarstva v Evropi je potem povzročil, da so se na tržišču pojavili reševalni aparati in polmotor in da so zato okoli leta 1920 že tudi v RLV dobili prve reševalne aparate firme Dräger. Spoznali so tudi, da ni dovolj imeti le reševalno opremo, ampak morajo biti za njeno uporabo ljudje usposobljeni. Zato je vodstvo rudnika leta 1924 ustanovilo reševalno četo.

Reševalna postaja RLV je imela v začetku reševalnih aparatov in pulmotor. Glavni nalogi reševalcev RLV pa sta poleg reševanja bili skrb za novo opremo in za usposabljanje novih reševalcev.

Sedaj ima jamska reševalna postaja pri RLV nekaj več kot 120 štiriurnih reševalnih aparatov vrste "dräger" BG - 174 in R - 12, 500 samoreševalnih aparatov in vso drugo potrebno naj-sodobnejšo opremo, v reševalni službi pa je 259 članov.

Edo KRAJŠEK

Razvoj jamske reševalne službe od leta 1924 do 1984

Leta 1924 je bilo v velenjskem rudniku zaposlenih okrog 800 delavcev, letni odkop premoga je znašal okrog 170 000 ton, v reševalni službi pa je bilo ob njeni ustanovitvi 10 članov.

Leta 1944 je v rudniku delalo nekaj več kot 900 delavcev, letni odkop premoga je znašal okrog 300 000 ton, število članov reševalne službe pa se je glede na začetno podvojilo,

Dvajset let pozneje, leta 1964, je število delavcev v RLV naraslo na 2 200, letna proizvodnja je preseгла že 3 milijone ton, število jamskih reševalcev pa se je povečalo na 150.

Sedaj dela posredno in neposredno pri proizvodnji premoga v RLV blizu 5 200 delavcev, odkop premoga je bil zadnja leta že večji od 5 milijonov ton, jamska reševalna služba pa ima 259 članov.

Nekaj mnenj

Jožeta Blatnika, Avgusta Vrabiča
in Antona Čuka - dolgoletnih
bivših delavcev RLV in članov
njegove prve reševalne čete

Jamska reševalna četa je bila ustanovljena iz potrebe, že kar nujnosti. V rudniku so se namreč pogosto pojavljali plini CO, CO₂ in metan pa tudi drugih nevarnosti pri delu je bilo veliko. Treba je bilo kaj storiti za večjo varnost rudarjev.

V jamsko reševalno četo smo bili po delovni obveznosti vključeni vsi nadzorniki, primerne starosti, ter zdravi, mladi in sposobni rudarji. Reševalne vaje smo imeli enkrat na mesec.

Pomoč jamske reševalne čete pri večjih nesrečah po letu 1945

1950 - vdor plina na etaži 4 • 1962 - vdor plina na št. 103, k. - 25 • 1968 - požar na k. +79 (zračilni nadkop) • 1968 - vdor plina na št. 10, k. + 51 • 1973 - vdor vode v jamo Škale, k. + 288 • 1973 - požar na k. + 296 • 1976 - vdor mulja na KTU, etaža - 10 • 1976 - požar na k. + 270 jame Škale • 1976 - požar na k. + 330 jame Škale • 1976 - pomoč ob vdoru vode v rudnik Kanižarica • 1977 - vdor plina na št. 109, južno krilo • 1977 - požar na št. 10, južno krilo • 1978 - požar na k. + 145 jame Pesje • 1981 - pomoč pri gašenju požara v rudniku Senj • 1983 - požar na etaži S3 v jami Preloge • 1983 - požar na DY - V3 v jami Preloge

Povzela Draga Lipuš

Mladi iz šol v naši občini za dan rudarjev in praznik našega kombinata

PRISPEVKI IZ OSNOVNE ŠOLE XIV. DIVIZIJE

Rudarji - junaki dela

V našem mestu Titovem Velenju imamo premogovnik. Delo v rudniku je težko in nevarno. Za to delo je treba biti zelo pogumen, ker se pri njem zgodi veliko nesreč. Veliko je delavcev, ki so odšli v jamo in se niso več živi vrnili domov. Zato njihov pozdrav SREČNO pomeni željo za srečno vrnitev iz rudnika. Veliko pa je takšnih, ki zbolijo in ne morejo več delati v jami. Delavnik rudarjev je dolg osem ur. Delajo na tri izmene. Predavnimi leti so bile življenjske razmere rudarjev še zelo težke, veliko težje kot danes.

Janez LUKANC, 6. razred

Rudarji

V rudniku je delo težko in nevarno. Za nekatere delavce je delo v rudniku res zelo naporno. V našem mestu, ki se imenuje Titovo Velenje, je rudnik lignita. Rudar mora misliti vsak dan, ali bo prišel iz jame živ. Večkrat so bile že nesreče. Delavci so zavarovani. Imajo aparate, s katerimi se rešijo iz zaplinitih jamskih prostorov, čelade z lučjo, škornje in rokavice. Veliko jim pomagajo stroji. Rudarji morajo biti pogumni, da lahko gredo v jamo. V rudnik te sprejmejo, ko si star 18 let. V rudniku imajo reševalne ekipe. Nekatere ljudi privlači rudnik zaradi velike plače. Tudi moj oče je rudar.

Željko RADIČ, 6. razred

Moj oče je rudar

Moj oče je rudar. Dela v rudniku v Titovem Velenju. Ko gre v rudnik, mora vzeti zraven svetilko in pas s samoreševalcem. V rudniku dela osem ur in odkopava premog. Ko pride iz rudnika, gre v garderobo, se sleče in gre v kopalnico, kjer se skopa. Potem se obleče in gre domov. Nato gredo v rudnik drugi rudarji.

Jože POSTRUŽIN 7. a razred

Moj oče je rudar

Moj oče je rudar. Ima triizmensko delo. Vsak dan odhaja v črno jamo in ne ve, kaj ga čaka. Preden gre v jamo, si vzame malico. Nato si vzame čelado, na kateri ima svetilko. Z dvigalom se odpelje globoko pod zemljo, kjer ni ne dnevne svetlobe ne naravnega zraka. Potem gre z drugimi rudarji v jamske rove in začne z delom. Celih osem ur odkopava s stroji plasti premoga. Včasih še malicati nima časa. Ko se mu delovni čas izteče, se vrača utrujen iz črnega rova. Biti rudar, je težak in nevaren poklic. Rudarji se pozdravljajo s SREČNO!

Tatjana OCEPEK 7. a razred

Avtorji prispevkov iz osnovne šole XIV. divizije (OŠ s prilagojenim vzgojno-izobraževalnim programom)

O RUDARJIH IN PREMOGU

Nekaj misli iz spisov učencev OŠ Karel Destovnik-Kajuh, Šoštanj

Moj brat je rudar. Biti rudar, je zelo težko. Delo v rudniku je težko in nevarno. Tudi moj brat je bil že večkrat poškodovan. Nekateri ljudje so rudarjem nevoščljivi, ker več zaslužijo. Vendar zaslužek, ki ga dobijo, je plačilo za delo, napore in pogum.

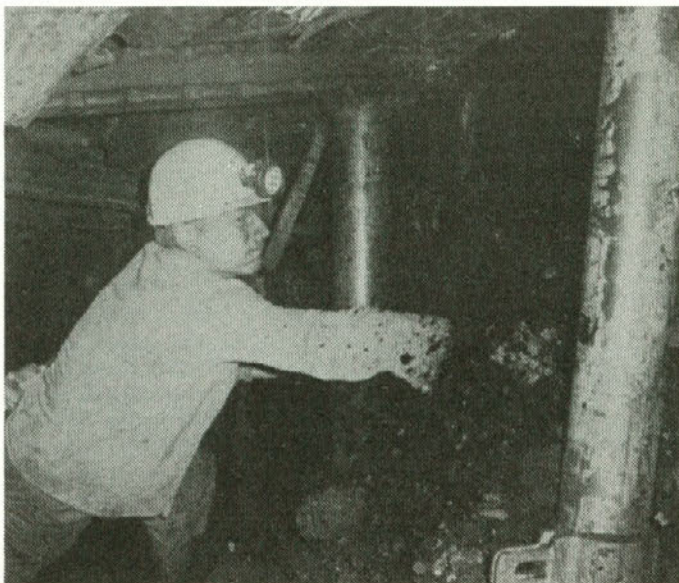
Tatjana GRIL

Včasih je bilo delo v rudnikih zelo težko. Rudarji so delali s krampi, lopatami, danes pa delajo s stroji. Bili so slabo zaščiteni; kar hitro je prišlo do telesnih poškodb. Danes so rudarji bolje zaščiteni in stroji jim olajšujejo delo.

Janez SEVČNIKAR

Moj stric si je vedno želel, da bi delal v rudniku. Po končani šoli se je odločil, da bo rudar. Vesel je, da lahko pridobiva premog, ki je potreben elektrarnam in našim domovom.

Darinka STROPNIK

Ropotanje redkih strojev, premikanje vozičkov, polnih premoga, prah, tema, kapljanje vode na prepredena telesa, dviganje težkih bremen, tekanje podgan, ki jim včasih požro malico, nelagodje pred večno temo in upanje, da se vrnejo na svetlo in zagledajo svoje domače; da, takšno je nekoč bilo rudarsko življenje - danes je že precej lažje in svetlejšo.

Nataša VIDEMŠEK

Kdo je rudar? To je mož, ki pridobiva rudnino pod zemljo, kjer se za nas svet konča, a zanj se tam začne nov svet, ki ga je v desetletjih trdega dela vzljubil. Vzljubil je vsako grudo premoga, črnega zlata, in vsak rov, ki mu pomeni dom. Kljub tisočim kapljic potu, ki ga je terjal rov, kljub trdi koži na dlaneh in črnem prahu, ki se nabira v ustih. Kljub temu je ponosen na to, da je rudar.

Nada PEROVEC

Zanima me, kakšni so rudarjevi občutki, ko se spušča globoko pod zemljo in ves prepoten odkopava premog. Je na njegovih ustnicah nasmeh, je morda srečen, ker opravlja to nalogo?

Irena SLIVNIK

Rudar! To je človek, ki z žuljavimi rokami odkopava premog, se poti, se vrača domov izmučen, vendar živi srečno zaradi zavesti, da je pomemben član skupnosti.

Irena FORSTNER

Rudarji! To so črni možje, ki globoko pod zemljo pridobivajo rudnino, naravni zaklad, premog. Le premoğu se lahko zahvalimo, da je velenjska občina tako industrijsko razvita. Le rokam tisočev rudarjev, ki so skozi desetletja odkopavali premog, tudi v najtežjih razmerah. Zato bo rudarski poklic zapisan v zgodovino Šaleške doline, tudi ko ne bo več premoga.

Boris HUDALES

Z rudnikom sta Šoštanj in Velenje postala industrijsko središče. V nekaterih krajih se že čutijo posledice zaradi tolikšne količine odkopanega premoga; nastajajo ugreznine, ki jih bo zalila voda.

Sebastjan SEVČNIKAR

Živim blizu Goric v Šoštanju. Pravijo, da bodo Gorice tudi šle pod vodo. Na vrhu Goric so že vrtali in jemali vzorce ter preverili, kako globoke so plasti premoga. Meni bo zelo žal za Goricami. Kje se bomo pa potem igrali?

Boštjan ŽIGON

Moj rojstni kraj so Preloge. V Prelogah je tudi rudnik. Ker je tam veliko prahu, je vse umazano in kmalu bo tam tudi jezero. Mi smo se od tam že preselili v Lokovico. V Lokovici je vse zeleno, vse je lepo, kjer smo prej stanovali, pa je umazano in prašno od premoga.

Peter DERMOL

V Šoštanju imamo termoelektrarne, ki ogrevajo in osvetlujejo pol Slovenije. V njih dela tudi moj bratranec. Pravi, da rad opravlja svoje delo. Z dela se vrne zelo utrujen, posebno pa še takrat, kadar je dežuren.

Marinka MEDVED

V velenjskem rudniku kopljejo rjavi lignit. Nastal je zaradi potresov, povodenj in lave, ki je pred milijoni in milijoni let bruhala iz Smrekovca. Zaradi odkopavanja premoga v rudniku je veliko območje že ugreznjeno ali zrahljano, nastali pa sta že tudi dve jezери. Ker je premog nujno potreben za električno energijo, iščejo nova nahajališča premoga. Tudi v bližini mojega doma so iskali premog, vendar ga niso našli. Ker premoğa ni več veliko, se marsikdo zamisli, kaj bo še

z našimi nasledniki, ki bodo živeli v velenjski občini.

Jožica KOŽELJ

PRISPEVKI IZ CELODNEVNE OSNOVNE ŠOLE BIBA ROECK

Rudar

Bil je mraz, gledal sem skozi okno, in kar zmrazilo me je ob pogledu na mrzlo, temno noč, ko sem pomislil, da mnoge čaka delovna izmena, nočna. Ljudje - rudarji gredo v jamo, da bi drugim ustvarili boljše prihodnost. Posebno v teh težkih časih je vsak zamah po črnem zlatu še kako pomemben. Vsi mislijo, da rudarjem gre dobro in da še prej gredo v pokoj. Ne, ni tako. Njihovo življenje je težko, ko jim ob napornem delu v jami pot curlja po čelu. Nesreča pa tudi nikoli ne pride sama, pravijo. In rudarji nikoli ne vedo, kaj jih čaka, ko stojijo pred jaškom, da pride dvigalo, ki jih bo odpeljalo v brezno. Kolikokrat odmeva rudniška sirena tudi, ko oznanja nesrečo. Zopet vdor metana, stebrni udar ali vdor vode skozi stene. Takoj hitijo reševalci z nosili in reševalnimi aparati v jamo. Koliko družin z negotovostjo pričakuje sporočilo po oznanjeni nesreči o svojih v jami. Koliko življenj je v rudniku že ugasnilo! To je davek, ki ga terja rudnik. Rudarji morajo biti pogumni, da si vsak dan v vročini in nevarnosti služijo kruh. Marsikdo že hoče prenehati, pa premisli in drugi dan zopet vrta po črnih stenah rudnika. Polno odrekanj, takšno je rudarsko življenje.

Boštjan GOMBOC, 7. a razred

Dan za dnem

Ponedeljek, ura je šest. Skupina rudarjev se spušča v rudnik. Sliši se njihov pozdrav "Srečno", v jami potem brnenje strojev, pokanje. Nekje so popustili podporniki. Sreča, žrtev ni! Ura je dve, skupina se vrača; prej čista telesa, so zdaj črna od premoga. Na vrsti je umivanje. Čeprav umiti, so sledovi premoga še vidni na njihovih trepalnicah, v kotičkih oces.

Torek. S skupino se spuščata še dva njej dodeljena elektrikarja. Spet brnenje strojev, utrujenost. Nato umivanje.

Sreda. Ponovijo se dogodki prejšnjih dveh dni.

Četrtek. Skupina se zopet spušča. Brnenje strojev preglasi glasen alarm. Reševalna ekipa se spušča v rudnik. Pričakajo jo drugi rudarji, ki so že rešili ogroženo skupino. Smrtnih žrtev ni, a dva sta hudo ranjena. Takoj ju je treba prepeljati v celjsko bolnišnico.

Petek. Skupina zagnano dela. Vest, da rudarja iz nje nista več v smrtni nevarnosti, jo še bolj spodbuja. Delo je končano.

Sobota. Skupina se spušča v rudnik na udarniško delo, z njo je še nekaj prostovoljcev.

Takšen je bil delovni teden ene izmed skupin rudarjev velenjskega rudnika.

Dejan RADŠEL, 7. a razred

Vesna STERGAR, 6. a razred

Usoda moje doline

In, kjer se vije Šaleška dolina, bila je nekoč jezera gladina.

Zdaj, ko minila že mnoga so leta, spet nam jezerski čas se obeta.

Rudar pod zemljo to, trdo, robato, v globinah koplje črno nam zlato.

Vesna STERGAR: "Še malo, in voda doseže še nas ..."

Z znojem oblit, črn, zgaran
z delom ustvarja boljši si dan.

Vedno premalo odkoplje premoga,
saj za elektrarne mora biti zaloga.

Prostega časa mu malo ostane,
za njega so proste sobote neznane.

Plačilo za trud mu je srečna družina,
hišica, avto, ob dopustu vedrina.

Pogreza se zemlja te naše doline,
ker so za odkopi nastale praznine.

Še malo, in voda doseže še nas,
in šla bo v globino še Gaberška vas.

Hiše, drevesa, vse bo spet proč
in tam bo jezero, kjer bilo je nekoč.

PRISPEVKI IZ OSNOVNE ŠOLE ANTON AŠKERC

Rudar, srečno!

Časopis mi zdrsi iz rok. Počasi dvignem glavo in se zagledam v daljno, neznano točko. Spet ena nesreča. Spet je smrt kosila med rudarji. Nekje v osrčju naše države žene rudarjev s tesnobo v srcu čakajo novic iz rudnika. "Samo, da ni zasulo mojega! Samo ne mojega!" Nervozno si grizejo ustnice. A usoda je kruta, in prošnje ne pomagajo. Veliko rudarjev nikoli več ne bo ugledalo belega dne. Marsikdo bo zapustil mlado ženo in majhne otroke. Ob tej misli me strese mrza. Tudi moj očka je rudar.

Iz radia se oglasi pesem o rudarju: Hej, rudar, srečno! Da, rudar, srečno! Vsakdo bi ti moral zaželeli srečno. Sprašujem se, le kje zbereš pogum, da se dan za dnem spuščáš pod zemljo. Vsi bi se ti morali zahvaliti za delo, ki ga opravljaš. Zahvaliti bi se ti morali za premog, ki ga pridobivaš in s tem tvegaš, da ga plačáš s svojim življenjem.

Rudar, želim ti, da bi te na vsakem koraku spremljala sreča.

Irena SETINŠEK, 7. b razred

Rudar

Črna tema,
črna noč,
le pramen svetlobe
iz laterne.

V črni temi,
v črni noči
le blede odseve
postave.

Odkopavaj, miniraj,
iztrgaj silo naravi,
silo ognjeno, rudar!

Naš rudar je strumen,
neumoren, delaven.
On ve, zakaj dela,
zakaj minira, odkopava.

Čeprav je črna,
črna noč,
nam sveti lučka,
lučka - naš rudar.

Svetla lučka,
železen kramp
in lopata,
a še mnogo več:

to je delo,
to je čast,
to je sila.

Ruši,
razdira,
a hkrati obnavlja.

Novo mesto
raste,
nov cvet
cvete,
nov čas
teče
z delom rudarja.

Naša misel - rudar!
Naše mesto - rudar!
Mi živimo
od toplote rudarjevega dela.

Matjaž GROZNIK, 6. c razred

Naše rudarsko mesto

Pred vojno je bilo Velenje majhna, nepomembna vasica. Kjer so sedaj moderne stolpnice, so bila nekoč polja in močvirni travniki, kjer sedaj tečejo asfaltne ceste, so bili nekoč kolo vozi in poljske poti.

Po vojni je bilo treba to vasico obnoviti. Na pomoč so priskočili rudarji. Veliko ur udarniškega dela so opravili za obnovo. A ni jim bilo žal. Delali so z veseljem in zanosom. Na močvirnih travnikih in poljih so rasle nove stolpnice, bloki in šole, kolovozi in poljske poti so se spreminjali v široke ceste. In tako se je majhna, nepomembna vasica spremenila v novo, moderno mesto.

A s tem se razvoj Velenja ni nehal. Velenje se je razvijalo naprej in se še razvija. Veliko sosesk nastaja, veliko modernih trgovin in zgradb. In vedno so rudarji tisti, ki največ prispevajo.

Vse to bomo znali varovati in ohranjati. In kar je najpomembnejše, rudarjem bomo izkazovali hvaležnost in spoštovanje. Mislim, da so si to tudi resnično zaslužili.

Ivana MEZNER, 7. a razred

Srečno, rudar!

Ko sonce zjutraj
osvetli nebo,
rudar se spuščá
pod zemljo.

Pozdrav, nasmeh,
in že si tam,
kjer vlada tema
noč in dan.

Avtorji prispevkov iz osnovne šole Anton Aškerc

Težke, žuljave roke
močno zasekač drže,
ko v notranjosti zemlje,
premog ruši se.

Zato, rudar,
naj SREČNO! zazveni pozdrav!
In naj te sreča spremlja
v črni rov,
da srečno vrneš se domov!

Bojana DREV, 7. b razred

PRISPEVKI IZ OSNOVNE ŠOLE BRATOV MRAVLJAK

Pravljica o črnem zlatu

Ni še dolgo od takrat, morda sto, dvesto let, ne več, ko se je v naši dolini zgodilo nekaj nenavadnega. Živel je rudar, ki je bil reven, a vedno vesel. Nikoli ni bil slabe volje. Povsod so ga sprejeli odprtih rok. Duri so mu bile marsikje odprte. Njegov nasvet je povsod bil zlata vreden. Kdor ga je poslušal, se ni uštel, kajti vedno je imel prav.

Avtorji prispevkov iz osnovne šole Bratov Mravljak

A nekoč se ga je v rudniku držala velika smola. Našel ni nobenega diamanta ali kakšnega drugega dragocenega kamenja ali drage rude. Obdajala ga je samo zemlja. Ko je že čisto obupal, je sedel na hlod in govoril sam sebi:

"Oh, ti nesreča nesrečna! Zmeraj si imel srečo, danes pa nič. Joj, ti nesreča, kakšna nesreča!"

"Le kaj stokaš in jokaš? Saj se ne podira svet! Malo kruha mi daj, pa ti povem, kje boš našel srečo!" se mu je za hrbtom oglasil majhen črn možic.

"Na, tu imaš!"

Škrat je vzel kruh in ga pojedel. Potem je rekel: "Zdaj pa vstani in dvigni ta hlod!" Rudar je res vstal in dvignil hlod. Pod njim je zagledal ogromen diamant. "Joj!" se je začudil. "Kdo bi si mislil?"

"Jaz!" se je oglasil škrat.

"Hvala ti, hvala!" se je hitel zahvaljevati rudar.

"Ne zahvaljuj se! Poslušaj: nikomur ne pokaži tega diamanta leto dni! Sicer se boš spremenil v kamen in se ne boš mogel pogovarjati s soncem." Komaj je to izgovoril, že je škrat izginil.

"Prav," si je mislil rudar. Diamant je skrnil nazaj pod hlod. Leto je hitro minilo. Minil je še en dan in takrat je rudar opazil, da se je diamant spremenil v črno zlato. Z njim je odkril tudi ogromno žilo črnega zlata, s katerim je osrečil ljudi.

Še danes velenjski rudarji kopljejo lignit. Ta ruda jim pomeni srečo in hvaležni so prvemu rudarju, ki jo je odkril.

Jolanda KURET, 6. c razred

Pogovor z očetom - rudarjem

Kako si se počutil, ko si bil prvič v rudniku, in kdaj je bilo to?

- Ko sem bil prvič v rudniku - to je bilo meseca februarja leta 1956 - ti priznam, da me je bilo zelo strah, saj sem bil še mlad. Ko je kaj zaropotalo, sem zato, ker sem zelo slabo poznal rudarski poklic, mislil, da se bo vsak čas vse podrlo.

Zakaj si se odločil ravno za rudarski poklic?

- Veš, to je bilo čisto naključno. Kljub temu, da je bilo delo težko, pa mi ni žal, da sem si izbral ta poklic, saj so se delovne razmere v rudniku spremenile na bolje, čeprav rudarsko delo v naši družbi še ni toliko vrednoteno, kot bi moralo biti.

Kakšne so razlike med delom rudarjev nekoč in danes?

- Razlike so velike. Naštel jih bom samo nekaj: nekoč ni bilo malic, kopalnic, garderob, delali smo v glavnem le z lopato, razstrelivom, zasekačem in vozički, danes pa je vse to že precej zgodovina.

Kakšno je rudarsko delo in kaj ti počneš v rudniku?

Kljub mehanizaciji, ki jo imamo danes v rudniku, je delo rudarjev še vedno težko, naporno. Moramo biti zelo disciplinirani, če se hočemo izogniti nesrečam, ki prežijo na nas v rudniku. Sicer pa so rudarji zelo veseli, družabni, prijateljski med seboj in do drugih. Res, ne vem, če niso najboljši, kar se tega tiče. Jaz pa delam kot nadzornik zračenja in sanacije rudarskega dela.

Kdaj je za vas rudarje najhuje in kaj vas najbolj razvedri?

- Vsakega rudarja prizadene, če se v jami zgodi kakšna nesreča, še posebno pa, če kateri naš sodelavec izgubi življenje v rudniku. Ob takem dogodku se rudarji veliko pogovarjamo, resno - šale izginejo - in si prizadevamo, da bi pomagali družini ponesrečenega tovariša, kolikor se le dá.

Najbolj pa nas razvedri kakšen smešen dogodek ali šala. Navajeni smo tudi, da se drug na drugega ne jezimo, da veliko govorimo o ženskah, če pa smo v gostilni ali kje drugje zunaj, se radi pogovarjamo o delu. To so stare navade vseh rudarjev.

Kako se počutiš globoko pod zemljo?

- Normalno, ker sem se na tako življenje navadil.

Kako pa se počutiš, ko prideš ven?

- Lepo, ker vem, da je za mano še en dan uspešnega dela pod zemljo.

Kaj bi ti naredil, da bi se delo v rudniku še izboljšalo?

- Samo dve stvari: prizadeval si bi za uvedbo še boljše mehanizacije in dvig življenjskega standarda rudarjev.

Kaj ti pomeni rudnik?

- Preprosto rečeno: vse!

Kako praznujete 3. julij - dan rudarjev?

- To pa je res dan rudarjev. Takrat imamo družabna in športna srečanja, se pravi tekmovanja, jedačo, pijačo in zabavo na našem mestnem gradu, že nekaj dni prej razne prireditve v gledališču in podobno. Na ta dan se veselimo kot malokdo.

Srečno, rudarji!

Ognjenka ČOVIČ, 6. c razred

Intervju z rudarjem

Ne morem začeti pogovora z osebo, dokler vam je ne predstavim. V naslovu sem napisala, da je to rudar; še natančneje naj povem: moj oče.

Lotila sem se torej vloge novinarja in naredila z njim razgovor.

"Oče! Najprej me zanima pomen vašega pozdrava 'Srečno!'"

- Teško delo me čaka, a kljub temu ti ne bom odrekel pogovora.

Vidim, da že veš, da je Srečno naš rudarski pozdrav. Si že kdaj pomislila, kaj pomeni? S tem pozdravom si rudarji želimo, da bi se vsak izmed nas vrnil iz jame zdrav in živ.

"Ali je delo v rudniku nevarno?" sem pohitela, da bi izvedela čimveč.

- Delo v rudniku ni nevarno za tiste, ki ga dobro poznajo in se ravna po navodilih in predpisih za varno delo. V rudniku pride velikokrat do kakšne nesreče. Kot veš, se je pred kratkim zgodila v enem od rudnikov v naši državi katastrofa. Vsi smo žalovali za rudarji. Hudih nesreč pri delu se rudarji bojimo, saj gre pri njih za naša življenja. Trdimo lahko, da si kruh zelo težko prislužimo. Zato nas drugi ne smejo imeti za manjvredne, kakor se še danes večkrat zgodi. Samo prisluhni kdaj pa kdaj naokrog! Ali niso toliko stvari zgradile in ustvarile roke rudarjev? Ob tem pa pogosto slišimo za rudarja po mojem mnenju zaničljiv naziv KNAP. Pa pustimo moja razmišljanja!

"Kako pa je z napornostjo dela v jami?"

- Delo v rudniku ni več tako težko in zgolj fizično, ker ga ne opravljamo več samo s telesno močjo in v potu obraza. Rudarju pomaga sodobna tehnika - stroji. Danes je rudar moderen proizvajalec in gospodar, ki aktivno sodeluje, razpravlja in odloča o svojem delu in uspehu svojega rudnika. Zelo je potrebno, da se stalno uči, izpopolnjuje in razširja svoje znanje, da bi bolje izkoristil tehnična sredstva in kot dober gospodar najbolje ravnal z njimi. V jami pa delo lahko opravljajo popolnoma zdravi in sposobni ljudje za rudarski poklic.

"Kaj je treba storiti, če se kje v jami ugotovi prisotnost metana?"

- Metan!!! Metana se rudarji zelo bojimo, ker je najnevarnejši, vnetljiv ter eksploziven plin. Skupaj z zrakom je lahko vzrok velikih rudarskih nesreč.

Če kje v jami ugotovimo 1,5 % metana (CH_4) v ozračju - takrat je plamen v rudarski bencinski svetilki, aureola, visok približno 9 mm ali več - moramo:

- vse delo brezpogojno ustaviti,
- umakniti se v sveži zračni tok,
- prepovedati vstop v področje s toliko metana,
- obvestiti svojega vodstvenega delavca.

Poleg metana se v jami pojavljajo še drugi plini: ogljikov monoksid (CO), ogljikov dioksid (CO_2), žveplovodik (H_2S), žveplov dioksid (SO_2), mitrozni plini (NO , NO_2 , NO_2O_3).

Plini ogrožajo zdravje ter življenje rudarjev. Kōliko je metana v ozračju, ugotavljamo z bencinsko varnostno svetilko, ki sem jo že omenil.

Očetu sem se zahvalila za tako izčrpne odgovore, on pa je dodal:

- To niso nikakršni izčrpnimi odgovori, ampak poglobljena navodila, ki se jih moramo držati.

Srečna sem, da imam takšnega očeta! Kaj pa vi, drugi otroci rudarjev, menite o svojih očetih?

PA SREČNO, RUDARJI!

Antoneta DOMINKOVIČ, 7. b razred

Nasmeh

Ko stopaš v jamo
z nasmehom na ustih,
ti želimo:

SREČNO!

Ti pa si praviš:

O, da bi le bilo!

Potem vrtaš, odkopavaš, nalagaš,
in zmeraj se kaj novega,
nepredvidnega zgodi.

In ko iz jame prihajaš
ves črn

in z nasmehom na ustih,
vem,

da je ta tvoj nasmeh res pravi.

Anica KOVAČIČ, 6. b razred

Postal bom rudar

Septembra sem dopolnil štirinajst let. Osnovno šolo obiskujem zadnje leto.

Že nekaj časa premišlujem, kam po osnovni šoli, katero pot naj si izberem za nadaljnje življenje. Moja skrita, a velika želja je, da bi postal rudar. Ta želja postaja iz dneva v dan bolj stvarna. Tudi veseli me ta poklic. Rad poslušam starejše ljudi, ki so bili rudarji in so sedaj že upokojeni. Z veseljem in ponosom govorijo o svojih spominih na rudarsko življenje, opisujejo nam številne doživljaje, burne dogodke in tragične nesreče. Pradvsem rad poslušam, ko govorijo o velikem medsebojnem razumevanju pri rudarjih in njihovih medsebojnih odnosih - toplih in človeških kot nikjer drugje - sploh.

Čeprav je bilo delo rudarjev težko in slabo plačano, pravijo, da bi se odločili zopet za poklic rudarja, če bi bili še enkrat mladi.

Danes je delo v rudniku lažje, kot je bilo nekoč, rudarji pa so ostali veseli, trdi in delovni ljudje.

Po osnovni šoli bom obiskoval rudarsko šolo, ki jo imamo v Tivovem Velenju. Moj cilj je, da uspešno končam to šolo in postanem dober delavec.

Robi RUTAR, 7. b razred

V rudniku

Stojim pred jamskim vhodom in čakam dvigalo, ki me bo prvič peljalo v rudnik. Oblečen sem v rudarsko obleko. Na nogah nosim težke čevlje, na glavi čelado, za pasom pa aparat za reševanje in akumulator za luč. Z vso to opremo se počutim okornega.

Iz dvigala, ki se je pravkar ustavilo, izstopijo črni rudarji - črne izmene.

Komaj smo vstopili v dvigalo, že drvi v globino. Ušesa se mi mašijo. V jami si natakemo svetilko na čelado in gremo v gornjem redu na delovišče.

Začeli smo delati. Nositi in dvigati moram podpornike. Delo je težje, kot sem si ga zamišljal. Nekateri rudarji vrtajo luknje za odstreljevanje premoga. Ko so izvrtane in je treba vanje vložiti razstrelivo, se umaknemo z delovišča in počakamo na eksplozijo. Medtem malicamo. Zaslišimo pok, in premogov prah se vsuje po nas. Pogledam sodelavce. Vsi jedo, kot da se ni nič zgodilo. Zopet gremo na delovišče, da premog, ki ostane ob traku, z lopatami pomečemo vanj.

Tako smo delali brez prestanka. A končno je prišla ura odhoda.

Vračamo se veseli, saj smo zvedeli, da smo presegli največji dnevni odkop na našem delovišču do tega dne. Energije bo tako več in zato življenje nas vseh lepše.

Boris RIGA, 7. b razred

Moj rudar

Vsak dan se tudi moj rudar, moj očka, odpelje do rudnika. Tam se preobleče v delovno obleko in gre v prostor, kjer se rudarji zbirajo. Ko so skupine zbrane, gredo do posebnega dvigala in se po jašku odpeljejo v jamo. V njej vsak poprime

Avtorji prispevkov iz celodnevne osnovne šole Veljko Vlahović

za svoje delo. Delajo osem ur. Včasih so delali 12 ur ali pa tudi 16 ur na dan, plačilo pa je bilo skromno. Takrat so delali vsi samo z ročnim orodjem. Živel so v barakah in bili skromno oblečeni. Oblast nad rudnikom so imeli kapitalisti.

Naš rudnik, v Titovem Velenju, je eden največjih rudnikov v celi Jugoslaviji. Ker je tako velik, je razdeljen na temeljne organizacije. Vsi rudarji naenkrat tudi ne morejo delati, zato imajo izmene. Eni delajo zjutraj, drugi popoldan, tretji ponoči. V našem rudniku odkopavajo lignit. Odkopali so ga že toliko, da se velenjsko jezero že ugreza in postaja še večje. Lignit iz našega rudnika večinoma pokurijo v TE Šoštanj. V rudnikih imajo posebne ustanove. Ena od njih je organizacija reševalcev, ki gre v akcijo, če v rudniku kje kaj gori, eksplozira metan, se kaj poruši ali vdre vanj voda. Tudi moj očka je bil reševalec. Ko pa je imel nesrečo, ni bil več sposoben za reševalca. Dobil je že tudi dve priznanji. Eno za pet let dela pri reševalcih in eno za deset, poleg tega priznanja pa še veliko kristalno vazo. Bil je tudi na mnogih srečanjih reševalcev. Največkrat v Idriji. Tudi tam je velik rudnik, živega srebra. V njem se je tudi zgodilo že veliko nesreč. V našem rudniku je na primer bila ena od hujših nesreč leta 1978, ko je v delu rudnika prišlo do izbruha metana in ogljikovega dioksida.

Najbolj si želim, da bi moj očka še dolgo delal v rudniku in da se mu ne bi zgodila nobena nesreča več.

Rudarski SREČNO!

Andrej KOSI, 6. c razred

PRISPEVKI IZ CELODNEVNE OSNOVNE ŠOLE VELJKO VLAHOVIĆ

Moj očka rudar

3. julij je stanovski praznik rudarjev. Na ta dan sprejmejo v svoje vrste mlade rudarje. Precej let je preteklo od takrat, ko je tudi moj očka skočil "ČEZ KOŽO". Tudi on je rudar in dela v jami. Dela v treh izmenah. Najbolj utrujen je takrat, kadar dela ponoči. Čeprav pride utrujen domov, mu ne zmanjka volje do dela. Včasih mi pripoveduje o svojem delu, vendar si ga težko zamišljam. Moj oče je ponosen na svoj poklic in pravi, da ga ne bi zamenjal za drugega.

Damjana KRIVEC, 3. b razred

Moj očka rudar

Moj očka je kvalificirani rudar. V rudniku dela že polnih 17 let. Dela v jami Preloge. Svoje delo rad in s ponosom opravlja. Delo rudarjev je naporno. Vedno se vrača domov nasmehan, pa čeprav je utrujen. Ko se odpravlja na delo, mu prav vsi zaželimo rudarski "Srečno!". Rada imam svojega očka in ponosna sem nanj. Zato še enkrat želim prav vsem rudarjem "Srečno!".

Petra BLATNIK, 3. a razred

Rok POLES, 4. a razred

Rudarji se radi šalijo

Velikokrat mi stari ata pripoveduje o časih, ko je še delal v RLV. V njem zaradi nevarnosti vlada stroga disciplina, kljub temu pa so si rudarji med seboj dobri tovariši, prijatelji. Zelo radi se tudi pošalijo na tuj račun in jo komu pošteno zagodejo. Zato gorje rudarju, če njegovi sodelavci izvedo, da je napravil kakšno neumnost ali napako doma ali na delu. Posmehujejo se mu in ga zbadajo, dokler se jim kako ne odkupi, saj so redki, ki imajo tako močno voljo, da prenesejo nenehno zbadanje.

O tem mi je nekoč stari ata povedal tole zgodbo:

"Bližal se je konec leta 1959. Veselje in sreča sta se stopnjevala med nami, saj smo dosegli plan. Pred izvoznim jaškom se je razvil prijateljski klepet. Med njim seveda ni manjkalo zbadljivk in smeha, včasih je padla tudi kakšna rezka beseda in zgodilo se je tudi, da se je moj sodelavec obrnil ter zakričal svojemu sosedu: Kar tak' naprej, jutri pa na' šihť!

Po golem naključju pa so te besede ogovorjenega spomnile na neljub dogodek doma, in tako razjezil se je, da je zgrabil svetilko in zamahnil. A ne po mojem sodelavcu: svetilka je priletela na mojo glavo.

V kopalnici so po tem dogodku najbolj nabriti hitro skovali zaroto, se odpravili k rudarju, ki me je mahnil s svetilko, in mu dejali, da bom o dogodku obvestil obratvodnja, če se ne bo odkupil s pijačo.

Vročekrvnež se je hitro odločil in obljubil, da bo plačal račun v gostilni. Toda potem je preteklo že nekaj časa, ne da bi izpolnil obljubo. Izmikal se je in izmikal vse do petnajstega v mesecu, ko smo dobili plačo in ga postavili pred odločitev: Plačaj ali pa bo o tem, kar si storil, zvedel obratvodnja!

Nič si ni mogel pomagati - hočeš nočeš se je moral z nami odpraviti v Rudarski dom, da se odkupi.

Naše razpoloženje potem ob pijači v Rudarskem domu je hitro doseglo vrhunec, in ko je sodelavec, ki je imel plačati zapitek, to videl, si je mislil: Zdaj pa bo dovolj: plačam in gremo! Toda hudo se je uštel, kajti takrat smo mu vsi v zboru zaklicali: Kar tak 'naprej, jutri pa na' ših!'!"

S temi besedami je stari ata svojo zgodbo končal in mi povedal samo še to, da so si po vsem tem s sodelavcem, ki so ga tako izplačali, postali nerazdružljivi prijatelji.

Rohnenje strojev

Zjutraj ob štirih
rudarja budilka zbudi.
Še tema je,
ko že na delo hiti.

V kletki na vrvi jekleni
v temni se jašek spusti,
v rovih temačnih, bučečih
rudar se za premog bori.

Ko gumba dotakne se roka,
zvesto mu stroj zarohni,
premog v plasteh se podira -
rudarju žarijo oči.

Ko dela s čelado na glavi,
usipa se predenj sto žarkov luči,
s stroji rudar si pomaga,
se z njimi poveže - živi.

Črnih, a srečnih obrazov
rudarji po delu iz jame hite,
oči pa med prahom premoga
jim kot iskre še vedno žare.

PRISPEVKI IZ OSNOVNE ŠOLE PESJE

Rudarska svetilka

Globoko pod zemljo
me nosi rudar.
Globoko pod zemljo
osvetljuje mu rov.

Hvaležen za to rudar je
in me vse!
Premog je drag
in težko se dobi.

Svetila mu bodem
noč in dan,
da zadovoljen bo z mano,
moj pridni rudar.

Neda STRAHOVNIK

Rudarska svetilka pripoveduje

Dolgočasno čakanje na polici me uspava. Na meni se nalepi kup prahu.

Presenečena sem, ko me v zgarane roke vzame rudar. V meni kar zažari. Vesel je tudi rudar, saj mu dajem svetlobo, zato si me povezne na glavo. Vodim ga po temnih rovih.

Čutim, kako se mojemu rudarju lep črni prah na znojno čelo. Ogledujem si še druge rudarje. V tesnih rovih hitijo odkopavati premog. Delovni čas hitro mine. Drug za drugim stopajo rudarji sključeni in utrujeni proti dnu jaška, od koder jih odpelje dvigalo. Ko se odpro vrata dvigala, je naenkrat vse svetlo. Rudarji si z glav snemajo svetilke. V meni ugasne iskra življenja. Nisem več potrebna. Rudar me ogleduje, briše z mene črni prah, in čeprav me ima rad, me vseeno odloži na polici.

Hvaležna sem mu, ker z mano lepo ravna in vem, da me bo jutri spet potreboval.

Simona STRAHOVNIK

Moj oče je rudar

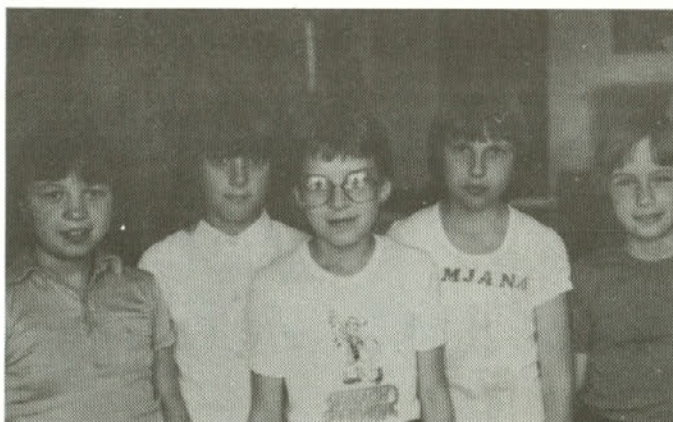
Moj oče se je odločil za rudarski poklic, ko je bil star komaj 18 let. Začel je kot ne kvalificirani delavec. Medtem ko je delal v rudniku, se je tudi šolal. Dosegel je kvalifikacijo. Sedaj je nadzornik.

Delo v jami je težko in nevarno, zato mora biti v jami zbran in previden. Dela v treh izmenah. Z dela se vrača utrujen in izčrpan. Ko je bil še mlajši, je bil v rudniku tudi reševalec. Mnogokrat je kakšnemu rudarju rešil življenje. V rudniku dela že 27 let. Od tako dolgega dela v rudniku je že izčrpan. Želim si, da bi bil zdrav in srečno dočakal pokoj.

Damjana KANDUTI

V rudniku

Učimo se o rudarjih. Zato smo si ogledali stari jašek RLV. Ko smo prišli v prostor, kjer se rudarji zbirajo, nas je sprejel tovariš Gavrilovski. Peljal nas je do dvigala, kjer se rudarji spuščajo globoko v zemljo. Od tam smo šli v lamparno, kjer imajo rudarji svetilke in reševalne aparate. Potem smo šli mimo sobe, kjer dajo rudarjem prvo pomoč, če se jim pripeti pri delu manjša nesreča. Nato smo si ogledali črno in belo garderobo. Tovariš Gavrilovski nam je pokazal, kako dobijo delavsko in po prihodu iz jame spet civilno obleko. Nazadnje smo šli ven. Tovariš Gavrilovski nas je zunaj vprašal, kaj bi še radi videli. Zastavili smo mu nekaj vprašanj, in odgovoril nam je nanje.

Avtorji prispevkov iz osnovne šole Pesje

Nato smo si v posebni stavbi ogledali rudarske stroje. Videli smo tudi, kako deluje gumijasti trak, s katerim prevažajo premog. Potem smo se odpravili domov.

Ne bi rada delala na starem jašku.

Vesna LORGER

Zmanjkalo je premoga

Primanjkovalo je elektrike. Zato so začeli graditi termoelektrarne. Vse več jih je bilo. Veliki kupi premoga so upadali. Nobeden ni pomislil, da bo zmanjkalo premoga. Rudnike so pričeli celo zapirati. Rudarji, tehnik, inženirji, mizarji, orodjarji so ostali brez dela. Izgradnja novih termoelektrarn so ustavili. Ves denar in material je šel v nič. Tudi tisti, ki so delali v termoelektrarnah so bili brez dela. Ni bilo nekaterih zdravil. Zmanjkalo je elektrike. Ljudje so kurili z drvmi. Ljudje so bili obupani. Po Sloveniji je nastala zmeda. Iskali so nova ležišča premoga.

To je le domišljija. Vendar počasi se bodo naša bogastva izčrpala. Premišljeno jih uporabljajmo!

Katarina ZAPUŠEK

PRODAM osebni avto DYANA 6, letnik 1980. Podrobnejše informacije dobite po telefonu 852 683, Titovo Velenje, vsak dan po 14. uri.

PRISPEVKI IZ OSNOVNE ŠOLE GUSTAV ŠILIH

Kepa premoga pripoveduje

Sem ena izmed premogovih kep. Srednje velika. Ležim globoko pod zemljo. Vsak dan slišim na desni strani nemogoč ropot. Vse okoli mene se stresa. Oho, kaj pa je to? Nekakšna svetloba je oblila mene in vse moje tovarišice. Oh, kako se blešči, saj bom oslepela! Že zagledam čudne ljudi. V obraz so črni kakor zamorci. In nekakšne rogovile držijo v rokah. Spet tisti ropot! In vedno močnejši je. Auu! Prišel je do mene in mi odrgnil kar velik kos mojega telesa. Joj, s prijateljico sva se zakotalili na trda tla! Tedaj naju zgrabi močna roka in naju vrže na neko čudno vozilo. Ko naložijo veliko mojih tovarišic, se skupaj veselo odpeljemo. A malo nas tudi skrbi, kam bomo le prišle. Naenkrat se ta stvar ustavi. Naložijo nas v skip, toliko da skupaj tehtamo 10 ton. Potem se ta velika posoda premakne, in z vso hitrostjo se odpeljemo v klasirnico. Tam moramo čakati na tovrnjak, ki nas bo odpeljal v neznano. Oh, ne! Saj je že jutro! Vedno bolj se bliža moj konec. Kaj moram! Prišel je tovrnjak. Sedaj nas nalagajo v prikolico. Potem se nekaj časa vozimo in nato se tovrnjak ustavi. Sedaj čepim v kleti, v kateri ima neka babica drva, in čakam na svoj konec.

Mojca POŽUN, 3. b razred

Moj očka rudar

Moj očka pod zemljo rudari,
za temine globoke in strah mu mar ni.

V črno jamo hodi vsak dan
in vrača domov se utrujen, zaspan.

V jami tej črni tam premog ga čaka,
odkopava in vozi ga, tam ni čistega zraka.

Ko iz jame ven pride na sonce in plan,
kljub vsemu pravi, da lep je rudarski stan.

Metka TOMINC, 5. a razred

Obiskali smo rudnik

Avtobus nas je pripeljal do rudniške vratarnice. Pri njej smo počakali na tovariše iz rudnika, da gremo z njimi po pralnici, garderobah in drugih rudniških prostorih.

Najprej smo se ustavili pred pralnico. Tam smo ponovili vse, kar smo se učili v šoli. Seveda o rudniku. Tudi zapeli smo. Ko so naši spremljevalci slišali, kaj vse znamo, so bili kar zadovoljni. Nato smo šli v pralnico. V njej smo slišali, da po potrebi operejo rudarjem delovne obleke vsak dan. Pokazali so nam tudi sušilce za perilo. To so taki sušilci, da perilo posušijo v tridesetih minutah. Videli smo tudi velike pralne stroje.

Iz pralnice smo prišli v belo garderobo in v njej videli, kako visijo obleke kar na vrveh. Vsak rudar ima v garderobah svojo številko.

V rudniških garderobah in kopalnici je tako spolzko, da so morali postaviti tablice, na katerih piše: Pazi, tla so spolzka!

Šli smo tudi v črno garderobo, kjer imajo rudarji svojo delovno obleko. Iz črne garderobe smo odšli v okrepčevalnico in lamparno. Tam smo videli luči in zraven njih akumulatorje. Imeli smo tudi predavanja. Med njim nam je tovariš Čretnik pokazal samoreševalce. Nekateri so bili za nošenje na ramah, nekateri za nošenje na pasu. Šli smo tudi k skipu, ki lahko prepelje 10 ton premoga naenkrat. Ko smo bili mi tam, so ga prepeljali kakšnih 30 ton. Nazadnje so nas še pogostili, z oro. Zahvalili smo se jim z nekaj pesmimi.

Gregor FLIS, 3. b razred

Odraslim za srečo

Imejte radi mlade ljudi. Zanimajte se za njihovo bodočnost. Pustite jih, naj povedo svoje mnenje. Veselite se z njimi.

Ljudska modrost

Roman JAVORNIK, 4. razred
osnovne šole PAŠKI KOZJAK

Poklic mojega očeta

Moj oče je rudar. Vsak dan odhaja globoko pod zemljo. Tam pridobi črno zlato z različnimi stroji. V jamo se vozi s kletko.

Danes je delo rudarjev veliko lažje, kot je bilo nekoč. Imajo mehanizirana čela in trakove za odvoz premoga. Kljub temu je delo v rudniku še vedno težko in nevarno. Moj oče dela vsak dan osem ur. Iz rudnika se vrača utrujen od dela. Na delo in z dela se vozi z avtobusom. Doma komaj čakamo, da se po delu spet vrne k nam zdrav in nasmejan. Kajti nikoli ne pokaže, da je od dela v rudniku utrujen.

Želim si, da bi se vračal iz črnih rogov še vedno zdrav.

PRISPEVKI IZ SREDNJE ELEKTRO, KOVINARSKÉ IN RAČUNALNIŠKE ŠOLE V TITOVEM VELENJU

Rudar, rudar -
to si ti,
ki zmeraj delaš
poln skrbi.

U zgodnjem jutru
tvoja sled,
v temni jami
tvoj pogled.

Dan za dnem
ves znojen si -
nov, lepši dan
zamišljaš si.

A kaj, ko to so
lepe sanje,
ki zginejo,
ko mine spanje.

Rudar, rudar -
to si ti;
ostal boš zmeraj,
kar zdaj si!

Marija ŠTORDEL, 1. RČ - a

Črna jama

Noč v svojem plašču leži nad dolino, majhno mestece spi spokojen spanec. Hip zatem se izza dolgega, nizkega hriba prikaže prvi sončni žarek - jutro.

Sključene postave, stisnjene v majhno gručo, ne opazijo jutra, ki vstaja - čudeža narave. Drgetaje se stiskajo drug k drugemu - mraz ranega jutra reže kot nož v suha telesa. Vžigalica, ki zasveti iz polmraka, osvetli kosmate, koščene obraze.

Črna luknja, speljana v globino hriba, vabi in odbija. Rudarjeve bleščeče oči se ozreje vanjo - v vir življenja in smrti. Truden korak pelje rudarja dalje, v globino jame. Mogoče samo še danes ...

Veliko kolo na dvigalu predirno zaškriplje. Srečno!

Železna kletka se spušča, kot da bi hotela v središče zemlje. Nenadoma se sunkovito ustavi. - Tu smo. - Iz teme se oglasi rezget. Medel soj rudarske svetilke osvetli mršavega konja, ki leži na gnili slami. Kljuse je po včerajšnjem delu spet ostalo v jami. Rudarjeve oči se ob pogledu na izmučeno žival zbleščijo v onemogli jezi, potem seže v žep in ponudi konju košček sladkorja, ki bi mogoče prišel bolj prav rudarjevemu otrokom. Nežno ga prime za uzdo ter ga vpreže v vozček. Potlej ga drži za vajeti in pelje mimo rudarjev do konca rova.

Koščena telesa vihtijo orodje in se zažirajo v črno steno. Vsak udarec pomeni drobtinico več za otroke, za ženo. Dolge ure minevajo, vozčki se polnijo in izginevajo v temo.

Ob pisku piščalke se obnemogla telesa odvrlečejo proti svetlobi. Rudarje v oči zaščemijo od poznega jesenskega sonca. V gručah se izmzgani in zamazani od prahu vračajo proti mestu, z druge strani prihajajo otroci, z vrečami na ramah, vsi blatni od iskanja premoga po črni brozgi.

Rudarje zbode v srcih. - Zakaj tudi otroci? - V njih vzplameni iskra upora. Od prve gruče rudarjev se zasliši puntarska pesem. Povzamejo jo tudi drugi in čutijo eno: prišel je naš čas!

Franc ŠTIGLIC, 1. RČ - a

Ne veš ne kod ne kam ...

Črni hodniki
vaše poti,
brnenje strojev
glasba dni.

Tihi vzdih,
želja žari,
da sončni žarki
bi utrip časa bili.

Beli dan
veselja san.
Trud je zaman,
brezkončen je dan.

Utrujen si, sam,
ne veš ne kod
ne kam, črnih dni
vladar si ti.

Marija ŠTORGEL, 1. RČ - a

Rudarji

Rudar. Kako težak mora biti ta poklic! In kako trden človek, da se odloči zanj! Težko delo globoko pod zemljo, kamor sončna luč nima vsotpa.

Pred nekaj leti sem obiskala prostore novega jaška RLV in vtisi so mi pustili globoke sledi v spominu. Svoje težko fizično delo opravljajo rudarji v treh izmenah. Na delo prihajajo vsaj pol ure prej, da se primerno opremijo. Najprej v beli garderobi odložijo svoja oblačila in jih zamenjajo za delovna. Vsak rudar si vzame še luč v lamparni, čaj in malico. Ko pa gredo nazaj na svetlo, se lahko v kopalnici okopajo s tuši.

Delo v premogovniku je občudovanja vredno. Osem ur pod temno zemljo, samo z lučjo, brez sonca ... Nihče ne ve, kdaj bodo naleteli na kaverno z vodo ali nahajališče metana - in nesreča bo tu. Ta negotovost! Kos rudarjevega kruha je sicer precejšen, a ni z lahkoto prislužen.

Pred nekaj leti, ko je naša država na veliko uvažala nafto, je doživel velenjski premogovnik hudo krizo. Takrat še ni bilo največjih šoštanj-skih termoelektrarn, da bi porabljale večje količine premoga, in enkrat premoga ni nobeden več potreboval. Rudarji niso imeli dela in več kot petsto so jih odpustili! Ker premoga ni nobeden kupoval, za rudarske družine ni bilo denarja, in rudarji so si morali drugje iskati delo. Danes pa je ravno nasprotno: rudarski poklic je zelo iskan, še posebej v tej naftni krizi, ki je zajela našo državo. Povpraševanje po premogu je vedno večje, saj so peči na mazut zamenjale peči na trda goriva.

Kljub mehanizaciji delavce v rudniku še vedno potrebujejo. Tudi v našem šolskem centru je usmeritev za rudarske poklice.

Nas mlade je treba vzgajati v spoštovanju do trdega dela rudarjev globoko pod zemljo, brez sonca, v večni negotovosti ...

Nevenka BRINOVEC, 1. E1 - b

PRISPEVKA IZ SREDNJE RUDARSKÉ ŠOLE V TITOVEM VELENJU

Ivan OSREČKI, 1. a razred

Rudnik lignita Velenje

Ob koncu prejšnjega stoletja je bilo raziskano ležišče glavnega premogovega sloja pod nekdanjim jezerskim dnem v Šaleški dolini. Ugotovili so, da se debelina sloja povečuje v globino do 111 metrov širine. Kolikor je bilo takrat znano, so tam odkrili gost sivo rjav močvirski premog, v katerem so se še poznali ostanki drevesnih debel, vejevja in korenin, tako da so domnevali, da je močvirski premog nastal pri poplavih območja z velikih daljav.

Premogovni sloj je začel črpati industrijec Franc Mages leta 1875. Napravil je globoka vrtnja in ugotovil, da je sloj debel 37,6 metra. Ves rudni kompleks je prišel leta 1885 v last Daniela von Lappa. Lapp je leta 1888 nadaljeval z globinskimi vrtnji in jih kasneje razširil v glavni izvozni jašek. Ta jašek so 168 metrov globoko obzidali. Poleg njega so leta 1890 izkopal 95 metrov globok Rudolfov jašek in blizu njega še 92 metrov globok zračilni jašek.

Jama je bila tako suha, da je zadostovala za črpanje jamske vode parna črpalka z 20 KM, ki je bila nameščena 158 metrov pod zemljo. Dvigala so bila zgrajena v dve nadstropji, za en jamski voz in 7 rudarjev. Praznjenje premoga iz jamskih vozičkov je bilo ob koncu preteklega stoletja že mehanizirano. V separaciji so ločili premog na štiri vrste: srednji, mali, zdrob ter odpadni premog. Pravi lignit so zoglenjevali s suho destilacijo v stoječih kopah, v katere je šlo 450 do 500 stotov lignita.

V jami so svetili z Wolfovimi bencinskimi varnostnimi svetilkami. Le na mestu, kjer so polnili vozove glavnega jaška, so svetili s petrolejem. Konec leta 1902 je delalo na kopu 352 delavcev, 8 nadzornikov in 7 uradnikov.

Premog so oddajali železnici, cinkarni v Celju in drugim odjemalcem. Rudnik je imel 12 delavskih hiš, v katerih je stanovalo 80 samskih in 80 poročenih delavcev. Imel je tudi bolnico s 30 posteljami.

V marcu leta 1902 je začela pri rudniku obratovati tovarna briketov. Z briketiranjem so vnovčili veliko drobnega premoga in zdroba. Iz 10 ton premoga so izdelali 22 400 briketov. Trinajst delavcev je na dan naredilo po pet do pet in pol vagonov briketov. Razpošiljali so jih daleč naokrog; v Gradec, Celovec, Ljubljano, Zagreb in Celje.

Rudnik je po vojni doživel velik razvoj. Z uvedbo sodobne rudarske tehnike je postal znan po vsej naši domovini. Vsako leto večja svojo proizvodnjo, a kljub temu težimo še po večji. Premog potrebujemo vsi. Sedaj rudarji RLV odkopljejo 5 milijonov ton premoga na leto. Tudi jaz sem se odločil za poklic rudarja, da bi tako pomagal dosežati vsakotletne delovne načrte RLV.

(Navedene podatke sem vzel iz knjige "Problemi in dosežki rudarjenja na Slovenskem".)

Janko KRAMBERGER, 1. a razred

Tovariška pomoč v rudniku

S težavo si pridobiš prijatelja v enem letu, zgubiš pa ga lahko v eni minuti.

Kitajski pregovor

Konec prejšnjega stoletja so bili premogovniki slabo opremljeni, saj so bili v rokah kapitalistov, ti pa niso vlagali veliko denarja v njihovo

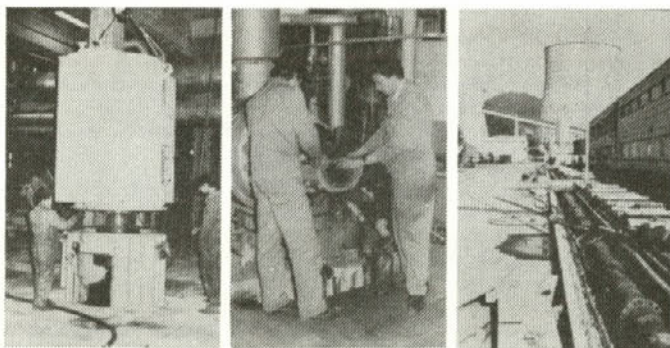
modernizacijo; mislili so le na dobiček, ki ga bodo imeli od prodane rude.

Janez je bil dober rudar in je bil zaposlen v premogovniku bogatega nemškega kapitalista. Stanoval je v revni rudarski četrti. Imel je številno družino. Bil je vodja skupine, ki je pridobivala rudo na čelu. V skupini desetih rudarjev je bil tudi mlad kapitalistov nečak. Stric ga je želel izučiti za inženirja, da bi lahko pozneje prevzel njegov rudnik. A nečak je bil len in neodgovoren. Tako se nekoč ni držal Janezovih navodil, zato ga je Janez opozoril in mu zagrozil, da ga bo zatožil strogemu stricu.

Nečak se je jezen umaknil drugam, kjer bi lahko v miru pokadil pipo. Odšel je v temačen rov, saj je upal, da ga v njem nobeden ne bo odkril. Nad vhodom v rov je zaradi malomarnosti spregledal tablo z napisom "Vstop prepovedan!". Bil je jezen in je močno brcnil z nogo v preperel podpornik, takrat pa se je strop zrušil in ga pokopal pod seboj. Rudarji so slišali hrup in prihiteli k zapuščenemu rovu. Janez je ukazal tovarišem, naj ostanejo pred rovom, on pa se je splazil vanj, da bi videl, če je kdo v nevarnosti. Pod kupom kamenja je zagledal človeško roko. Ni vedel, kdo je zasut, a mu je vseeno žedel pomagati, saj je bil tovariški. Hitro je začel odmetavati kamenje. Pod njim je našel nezavestnega rudarja. Obraz je imel krvav in umazan, zato ga ni spoznal. Izvlekel ga je na varno, nato se je vrnil nazaj, saj je mislil, da je še kdo zasut. Takrat pa je zasulo še njega; velika skala mu je padla na hrbet. Rešili so ga tovariši.

Tako je Janez postal invalid in ni bil več sposoben za delo v rudniku. Tesno mu je bilo pri srcu ob misli, da ne bo več mogel preživljati svoje številne družine. Skopuški kapitalist mu ni dal nič, čeprav je rešil življenje njegovemu lahkomišelnemu nečaku. Tako so se morali v rudniku zaposliti vsi člani njegove družine.

V preteklosti je propadlo veliko družin na takšne in podobne načine. Danes se kaj takega ne bi moglo zgoditi, saj so rudniki moderno opremljeni in je dobro poskrbljeno za varnost vsakega rudarja.

Demontaža visokonapetostnega elektromotorja kondenzatne črpalke bloka 5 TE Šoštanj (levo!), revizija napajalne črpalke bloka 3 (v sredini!) in pripravljen pepelovod za čiščenje

Remonti v TE Šoštanj

Letos so se v TE Šoštanj letnih remontov lotili 16. marca, končali pa jih bodo 30. junija. Torej so zanje izbrali spomladanske mesece, ko se zaustavitev termoelektrarniških blokov zaradi ugodnih proizvodnih razmer za hidroelektrarne ne pozna toliko pri oskrbi z električno energijo.

Blok 1 TE Šoštanj, 30-megavatni, so za izvedbo remonta zaustavili za čas od 30. marca do 12. maja. Naprave v sklopu tega bloka so letos šle v tako imenovano veliko revizijo. To pomeni, da so jih vse temeljito pregledali in po potrebi popravili ter zato morali odpreti nizkotlačni kakor tudi visokotlačni del turbine.

Blok 2, prav tako 30-megavatni, je zaradi remonta, letos le delnega, bil zaustavljen od 14. aprila do 13. maja. Pri tem bloku je obseg izvedenih revizijskih del bil manjši kot pri bloku 1.

Blok 3, 75-megavatni, je - enako kot blok 1 - bil v veliki reviziji in zaradi nje zaustavljen od 16. marca do 30. aprila, medtem ko je blok 4, 275-megavatni, bil v veliki reviziji lani in zato letos pri re-

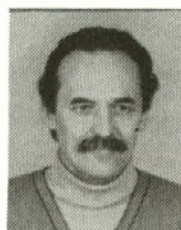
vizijskih delih v glavnem izpuščen.

Največji blok - blok 5, 345-megavatni - pa je enako kot blok 2 šel letos v delni remont, in sicer 11. maja, in bi naj znova šel v pogon 29. junija, velika revizija pa je za ta blok v načrtu za prihodnje leto.

Remontna dela v TE Šoštanj so torej tudi letos bila zelo obsežna kakor tudi zahtevna, kar pove tudi podatek, da je v največjem razmahu remontnih del njihovih izvajalcev bilo kar 600; od tega približno polovica delavcev TE Šoštanj, polovica pa od drugod.

Med izvajalci remontnih del iz TE Šoštanj so bili v glavnem delavci strojnega, elektro in gradbenega vzdrževanja ter pogonska osebja tistih blokov, ki v času izvajanja posameznih remontnih del niso obratovali. Drugi izvajalci pa so bili iz mariborske Metalne in Hidromontaže in ljubljanske Termike.

Levji delež remontnih del je vsekakor odpadel na delavce vseh treh vzdrževanj v TE Šoštanj, zato dajmo besedo še komu od njih o remontnih delih, pri katerih so sodelovali, in razmerah, v katerih so jih izvajali!

Janez LEKŠE, elektroinženir, vodja elektro vzdrževanja v TE Šoštanj:

"Pri elektromontnih delih je sodelovalo 60 delavcev in od teh kar 55 naših. Torej jih je bilo samo 5 od drugod. In kaj vse smo v okviru teh remontnih del postorili? Opravili smo revizijo generatorjev, visokonapetostnih razdelilnih naprav (400 kV, 220 kV, 110 kV, 10 kV, 6 kV), visokonapetostnih elektromotorjev, nizkonapetostnih (0,4 kV) razdelilnih naprav idr.

Vseh elektro naprav, ki smo jih pregledali, niti ne kaže naštetih, ker jih je preveč. Pregledali smo pač vse, kar je pomembno za proizvodnjo električne energije v TE Šoštanj. Seveda ne vsega delavci elektro vzdrževanja TE Šoštanj sami, ker je nekaj del, ki jih moramo oddati ustrezno usposobljenim in opremljenim zunanjim izvajalcem. Zaščito generatorjev, transformatorjev in daljnovodov nam, denimo, pregleduje in obnavlja posebna služba za zaščito pri EGS, razne specialne meritve (na primer izolacijske trdnosti visokonapetostnih motorjev in merilnih transformatorjev) pa nam opravlja elektroinštitut Milan Vidmar v Ljubljani.

Ob tem naj povem še, da smo na merilnem transformatorju 400 kV odkrili netesnost in ga zaradi nje morali poslati v popravilo dobavitelju - Energoinvestu v Sarajevu. Na rotorju generatorja bloka 1 pa je bila izvedena zamenjava drsnih obročev z obroči novejšega tipa (s hladilnimi rebri), ki so boljše, in to v tovarni Rade Končar v Zagrebu. Sicer pa je revizija nekaterih naprav bila izvršena že prej, kot so se začeli letni remontni - kar med rednim obratovanjem, seveda pa le tistih, ki jih je mogoče pregledati in popraviti med potekom proizvodnje."

Edo STROPNIK, strojni inženir, vodja strojnega vzdrževanja v TE Šoštanj (Opomba: Za fotografiranje je bil presramežljiv.):

"Največ strojnih remontnih del je seveda bilo kotlovskih in pri pomožnih kotlovskih napravah. Naša glavna dela so bila: pregled in po potrebi popravilo grelnikov vode, pregled in popravilo vsega ocevja aktivnih kotlovskih delov, pregled in čiščenje grelnikov kotlovskega zraka, pregled in obnova konzol v notranjih kotlovskih delih, pregled in popravilo vseh kanalov in loput za dimne pline, revizija mlinov za premog in njihovih pomožnih naprav, podpihov in vlekov, izpihovnikov saj, varnostnih ventilov, armatur in elementov hidravlične regulacije pri prvih štirih kotlih.

Pri turbinskih napravah pa so naša glavna dela bila: revizija turbin s pomožnimi napravami, kot so ejetorji, ventilne naprave, regulator z regulirnimi ventili, revizija črpalk za oskrbo z ležajnim in regulirnim oljem, revizija naprav v kondenzaciji, kot so hladilne črpalke, kondenzatne črpalke, predgrelniki kondenzata in naprave za kontrolo vode, pa revizija glavnega in stranskega hladilnega sistema. A poleg revizije vseh teh naprav je bilo treba izvesti še revizijo vrste raznih stranskih pomožnih naprav. In vse to smo opravili s 124 delavci iz našega strojnega vzdrževanja, 34 pogonci, 98 delavci iz Metalne, 50 delavci iz Hidromontaže in 18 iz Termike.

O tem, v kakšnih razmerah je bilo treba delati, pa sploh ne bi rad govoril, saj so nas neprijetnosti, kot so prah, žlindra, prepahi, spremembe na vsakem koraku in tudi naredile svoje; posebno marca in aprila, ko smo zaradi njih in zelo hladnega vremena imeli na dan na bolniških dopustih povprečno 10 ljudi. Vendar vse skupaj se je izplačalo, saj je ob koncu vse "pelo" dobro; tudi naprave v sklopu prvih blokov, ki imajo v 28 letih svojega obratovanja za sabo že kakšnih 170 tisoč obratovalnih ur."

Prihodnjic še naprej!

LOM

Peter Rezman

CIKLUS

- Treba bo.

Vstal je. Oblaki so se zbirali na severni strani neba. Šel je k večerji. Na mizi je bil kruh. Poleg je stala rdeča pločevinasta skodela, napolnjena z mrzlim fižolom. Po vrhu je bila narezana čebula, tako da se ni pomešala z oljem, kisom in soljo. Imel je rad, da je bila čebula surova, prijetno sveža, čeprav je puščala v ustih težak zadah.

Levi mezinec ga je bolel.

- Prekleta škarpa. Prekleta voda. Kar naprej trga zemljo ... Boli pa boli!

Ni videl, koliko pod gladino je bil kamen. Ko se je udaril, je bilo prepozno; kamen je udaril ob kamen, prst pa je izmaknil prepozno. Stisnilo ga je, da je ves pomodrel.

Večerja. Loti se je. Čebula je dobra, kot vedno. Prija.

- In če bo dež? Voda bo narasla. Odplaknila bo cement, prekleta voda! Menda ga ja ne bo? Hudiča ga ne bo; bo ga, saj vem! ... Če se ne bi udaril, bi dvignil škarpo še za eno šaro. Ja, še za eno vrsto kamenja. Ja, jo bom počteno naredil, to škarpo, potem pa naj pada dež, naj naraste voda! Ne bo mi več trgalo zemlje, ne!

Prst boli.

- Uh, bi te kar odsekal, če bi pomagalo. Zdaj pa še na delo, s tem potolčenim in krevljastim prstom v Jamo ... Bom že zdržal, bom!

Povečerjal je. Nič kaj ni spal. Čebula pa ga je osvežila. Vstal je od mize in se zagledal skozi šipe v mrak, v nebo. Oblaki so se zbirali.

- Dež bo, dež. Mogoče bo pa samo 'iha? Če bo 'iha, se voda ne bo dvignila. Najbrž bo samo 'iha ...

Odrtnal se je od okna, pogledal ženo za štedilnikom.

Žena ga je utrujeno opazovala. Čakala je, da bo odšel, da bo lahko legla v posteljo in v njej poslušala mišice, kako jo vlečejo skupaj. Da bo vsak kamen še enkrat dvignila, preden zaspi.

Saj bi mislila nanj, ker je že ves izpit od zidanja s kamenjem in Jame, a je utrujena in ve, da pride za nočno izmeno teden s popoldansko in potem z jutranjo, ko se bo lahko ponoči spočil, pa bosta lahko skupaj nosila kamenje, potlej skupaj povečerjala in se skupaj zavalila v posteljo, da ji pokaže, da še ni utrujen.

Ko bo vse mimo, bo res zasrčal poleg nje, a privila se bo k njemu in se grela ob njegovih utrujenih mišicah.

- Zdaj pa naj že gre! Kaj se obira? Bo pozen.

- Oh, samo da ležem, jutri bo spet hotel narediti več, kot morem kamena nanositi. Nič ne bo spal. Naj že, no, gre, bo pozen pa siten ...

Ko je prijel za kljuko na vratih, sta se s pogledi za trenutek srečala, kakor da eden pred drugim skrivata greh, in zato pogleda hitro umaknila.

Nič ni rekla. Ni rekla "Lahko noč!", ko je stopil v vežo in vrata zaprl. Zakaj bi mu le, saj sta oba vedela, kako je.

Prijetno hladen poletni večer ga je sprejel na pragu in se mešal s spar'co, ki je vela iz zemlje. Hlad in toplota. Bilo je lepo. A bila je tudi skrb. Saj oblake je ob prižiganju bežnega sija nevihte, ki je rohnela še tam daleč nekje za hribi, že kar tiščalo, grmenja pa se še ni slišalo.

Preden se je odpravil, ga je še zažejalo. Z vžigalicami si je posvetil v klet od sode. Tam, na polici, ga je čakal pločevinasti lonček. Z vajeno krettno je segel po njem, a vmes z mezincem ob nekaj zadela, da mu je ušlo:

- Strela hudičeva, skeli! Vsega pa je kriva ta prekleta voda. Nocoj še naj zdrži! Jutri dvignem škarpo za tri šare, če je nocoj ne bo spralo. Potem pa naj dere, prekleta!

Obrnil je petelina. V mraku ni videl, kako je pritekalo iz pipe, le slišal je, kdaj se je nacurljalo v pločevinasti lonček. Za vse je vedel, kje je. Ni potreboval luči, samo malo bolj počasi je sukal levico, ker ga je bolel prst.

Golt se je razširil in skrčil. Lonček je počil nazaj na njegovo mesto. Globoko si je oddahnil. Prijalo mu je; kakor prej čebula. Uprasil je še eno vžigalico, da je videl ven, čeprav ni potreboval svetlobe, saj je poznal pot, a je bilo prijetneje s plamenčkom izstopati. Odgnal je misli na oblake, ki so pokrili še polovico neba. V zadnjem soju vžigalice je ujel obris kolesa, ki je slonelo na zidu, kakor ga je pustil zjutraj, ko se je vrnil z dela. Sklonil se je, z bolečo roko tipal za gumbom in sprožil mehanizem dinam, da je vrglo zobatik na plašč kolesa.

Dinamo je zacvilil, in noč ga je požrla. Droben sij svetlobe je mežikljal proč od doma, in nobeden ni gledal za njim. Žena je že spala, otroci tudi.

Oblaki, zbiti na severu, so ostajali za njim. Skrb tudi. Z vsakim pritiskom na pedala je bil bliže. Tam so ga čakali kamerati, čelada, luč in kroca.

Prst ga je bolel, ko je stiskal krmilo. Bolel ga je in spominjal na kamenje, na oblake, ki so se zbirali na oni strani neba, na dež, ki bo naredil vodo in odplaknil cement; tam pa so ga čakali pobi ...

- Dajmo, tristo hudičev, ciklus mora biti!

Za njim je ostajal ženin sen, pred njim se je širila Jama. Za njim kamenje in obžrtna voda, pred njim ciklus odkopavanja premoaga; vsak dan prestavilo za dva metra.

Pritisk je padel. Večer je postajal vse težji, pedala vse trša, prst ga je skelel, zabobnelo je za njim, nevihta se je priplazila čez hribe, in posvetilo se je, ko je prvi jezik strele razparal obzorje za njim. Dinamo je cvilil, kolo je poskakovalo po ozki bližnjici proti rudniku.

- Nocoj še sunemo skozi ciklus ... Jutri pa dvignem škarpo za dve, tri šare, saj voda se bo unesla ... Če bo le ciklus? Vse je kot drina pri kmetu! ... Nocoj bo ciklus; pobi bodo zagrabili ... 'Iha se bo unesla, jutri jo pa še dvignem za tri šare, duh parjenja je vel s sena, živalsko je bilo vse skupaj po napornem dnevu, ko so se bili zavalili pod sleme kozolca in jim je seno lezlo v vse odprtine, tudi po ušesih; ko so se pari potni žgečkljivo prižemali, ko jih je skozi promočene srajce žgal vonj semena in soka življenja, ko se je suha trava drobila pod strastnimi vzdihji, lezla v vse luknje, ko so tik pod slemenom po strehi že škrebale prve kapljice poletne nevihte in jih je zaradi njih še bolj prevzela omama, vonj semen in sokov in se je vse spremenilo v modro meglico, sanje, šumenje dežja, opojno brezskrbnost zaradi sena na suhem in razbrzdano grabljenje utrujenih rok za potnimi telesi.

Pritisk je padel, svež in hladen večer se je spreminjal v skalnato sivino. Mušice je tiščalo k tlom. Nad težkimi pedali kolesa ga je razveselil samo močan vonj, ki ga je prednevihtje pritisnilo navzdol, da se je ujel v nosnice kot najomamnejše kadilo; vonj svežega sena, ki so ga pred nevihto spravili na kozolec ...

Žal mu je postalo, da se bo moral peljati mimo kozolca, s katerega je dišalo seno, danes popoldne spravljeno s travnika, prepojeno s potom grabljic, ko so hitele in se ozirale proti severu, kjer so se že pozno popoldne začeli zbirati oblaki. Priganjali so jih, da so hitele in z grabljami česale košenino, iz katere so kot z ostrizene deške glave štrleli kvišku porezani štrclji trav. Niti ena biljka ni ostala; vse so spravile gor, na kozolec, in tudi svoj omamni znoj so pustile na senu, da je vabil; vonj sena in znoja, duh parjenja je vel s sena, živalsko je bilo vse skupaj po napornem dnevu, ko so se bili zavalili pod sleme kozolca in jim je seno lezlo v vse odprtine, tudi po ušesih; ko so se pari potni žgečkljivo prižemali, ko jih je skozi promočene srajce žgal vonj semena in soka življenja, ko se je suha trava drobila pod strastnimi vzdihji, lezla v vse luknje, ko so tik pod slemenom po strehi že škrebale prve kapljice poletne nevihte in jih je zaradi njih še bolj prevzela omama, vonj semen in sokov in se je vse spremenilo v modro meglico, sanje, šumenje dežja, opojno brezskrbnost zaradi sena na suhem in razbrzdano grabljenje utrujenih rok za potnimi telesi.

Kar žal mu je bilo, da mora nocoj mimo, tja do Jame, res.

- Ali moram? je zanikal v dolžnosti.

Tesna je postala medena modrina; tako tesna, da mu je vzelo moč in ni mogel več potiskati pedal.

Zažvenketalo je, ko je kolo zadelo ob late kozolca, zvonec je poizkusil zazvoniti, pa je zvok obnemel v starih, od sonca in dežja razpokanih in posivelih letah. Nebo se je prihulilo že čisto blizu, porinilo vlažne kope do tal, in rahlo je začelo rositi.

Skozi reže križev je prilezel na sveže seno. Vonj ga je opijanih, da se mu je toplina razlezla od dimelj gor, po celem telesu; lebdel je tik pod slemenom strehe, pokrite z bobrovcem, in dež je šumel po rdeči kritini. Vonj grabljic in semena - vse se je razlivalo po njem. Kot bi se najedel sveže detelje, ga je razganjalo in vse izrinilo iz njega: Jamo in rudarje, ciklus in kamenje, vse! Samo ta kozolec je še bil, te late, ki jih je prepezel, seno, ki ga je zavonjal s celim telesom, in grabljice, ki so ga, kot sirene, ki se jim ne moreš upreti, vabile: "Pridi gor, pridi gor!" Četudi si naliješ voska v ušesa, te taka omama premami, kot pse zgodaj spomladi, da potrgajo vse verige, ko hlastajo za vonjem godnih samic.

Zaril se je v seno, in vročica se je mehčala v ohlapnost s šumenjem dežja po strehi. Kamenje in Jama sta se mu razlezla po telesu, da ju je čutil.

- S škarpo sem se ravsval, madona, ta dež hudičev, voda bo narasla in cement odplaknila, mene pa uspava, prekleta hinavščina deževnata ... Hudič pa to seno, vsepovsod ga že imam polno ... Kaj ga lomim tu, kršenduš! ... Pa ona? Pa otroci? ... Kaj ga lomim, zaboga! ... Norec, moram dol s tega sena. Ciklus mora biti. Moramo ga suniti skozi še nocoj,

ciklus,

prestavilo,

nočno dnino,

prestavilo, ...

Drobne kapljice so se mu zagnale v obraz. Zagrabil je kolo, ga potegnil stran od lat, da je zvonec oddal svoj kovinski glas do konca in se razveselil zvoženih kolesnic, ki so tako zanesljivo vodile do Jame.

Ni imel svojih rok, polna prsa kamenja je imel, glavo veliko in polno vsega, kar se je lahko priteplo vanjo. Sam sebe je videl od daleč: ni bil on, ni se spoznal - tujec s težkimi nogami je potiskal pedala, dinamo je cvilil, drobne kapljice dežja so risale črte pred lučjo.

Ves moker je porinil kolo v kolesarnico. Namenil se je proti slačilnici. Bilo mu je, kot da hodi tod prvič.

Vse je delal mehanično. Spustil je kljuko in nanjo obesil obleko, od katere so capljale dežne kaplje. Iz bele je stopil v črno garderobo. Odprl je verigo, ki je držala obešalo kvišku. Izpod črnih tramov se je pripeljala navzdol kljuka, na kateri je visela črna obleka z močnim vonjem po premoğu in znoju. Nataknil je majico, nato pa si je poveznil na glavo čelado. Takšen, v čeladi in majici, spodaj pa nag, je obstal trdo na tleh. Vse blodnje so izginile.

Oblekel se je. Okoli vratu si je vrgel usnjeni pas. V vrsti je počakal na malico. Na pas je obesil akumulatorsko luč in črn aparat. Založil je v usta pest tobaka in pljunil na debelo. Kot v panju je brenčalo, ko so rudarji prihajali in odhajali. Potopil se je v množico in čakal na kletko.

Ni opazil, kako se je zunaj, tam v drugem svetu, razdivjala nevihta.

Črna cev se je navpično spuščala v globino. Kletka je vozila gor in dol.

Signalist je zapahnil vrata kletke za njim. Pogledal je vanj. Najprej v glavo, potem je petkrat zacingljalo, in signalist je začel lesti gor, dokler niso še noge, vsajene v težke usnjene škornje, zginila kvišku.

Pramen svetlobe se je pasel po hrastovih vodilnicah. Najprej počasi, da se je mast razločevala od lesa. Potem je kletka vse hitreje in hitreje padala v Jamo, in od vodilnic in masti je ostala samo še svetlikajoča se črta, ki je brzela gor. Mast, ki se je še nekaj trenutkov prej videla, se je zdaj samo še slišala, ko se je lizaje oprijemala med uture na kletki in vodilnice za njo. Debelo napačana je cmokala v dolge poljube proti Jami.

Ko je grozilo, da bo hitrost narasla do čudeža, je vse može v kletki zbolelo v trebuih, in noge so jim klecnile.

- Še krompir bolj pazijo!

S sunkovitim pozibavanjem in škripanjem se je hitrost unesla. Ustavilo se je vse skupaj in samo en udarec po zvoncu je bil dovolj, da se je štiridesetim možem odprla pot v njihov svet.

Stopil je v svoj rov, v svojo cev, na svoje čelo, kjer so ga čakali njegovi pobi. Ni jim bilo treba veliko govoriti. Ciklus so vsi dobro poznali. Kletve, zaripli vzkliki med ropotanjem transporterja, lazenje po nizkih luknjah; vsak je vedel, kaj mu je treba storiti, in nobeden ni čutil, da dela v tretji izmeni. Tukaj je bila vedno noč; le nežno brlenje svetilke jo je spreminjalo malo v dan.

Ciklus je terjäl svoje.

- Moramo ga suniti skozi še nocoj,

ciklus,
prestavilo,
nočno dno,
prestavilo, ...

Prestavili so za dva metra. Zunaj, v onem svetu, je jutranji soj na vzhodu napovedoval sonce. Narava se je prebujala čista in umita. Dež je ponoči zbistril ozračje. In ko je sonce vzšlo, se je tanka meglica razblinila za seženj visoko od tal. Sončni žarki so v slepečih rumenih pramenih predirali modrino proti zahodu.

Kolo se je zavrtelo. Nihče ni gledal vodilnic, ki so hitele proti Jami. Vsi so čakali na Zunaj. Sonce jih je pozdravilo v trenutku, ko so pribodli iz cevi. Utrujeni, črni in zaspani obrazi so zadovoljno poblislili z zobmi. Zaščemelo jih je v oči, in nobeden ni bil več utrujen.

Komaj so čakali, da se povzpnejo s kletko gor, v stolp.

Signalistove noge so se prikazale, nato cel signalist. Ozmerjali so ga, ker je prepočasi odprl vrata. Eden prek drugega, kot trop neukročnih žrebet so planili proti kopalnici. Po poti so si odklepali pasove, metali s sebe črne aparate in jih med dirom potiskali v predale. Nobeden ni gledal, ali ga je dal na pravo številko. Nobeden ni gledal in nobeden ni svoje številke zgrešil.

Čik je pljunil ven. Tuš mu je spral prah in znoj. Kamerat mu je zmilil hrbet. Oblekel se je, potegnil kljuko, na kateri je visela samo še brisača, in stopil na plan, pod jutranje sonce. Pozabil je bil na včerajšnje skrbi, pozabil je na mezinec.

- No, saj me sploh ne boli več, si je rekel in v misli se mu je pri-tepla škarpa in vedel je, da jo bo danes dvignil za dve šari.

- Potem pa kar naj pada dež, kolikor hoče. Ne bo več dvignilo vode, da bi mi trgala zemljo.

Krila so ga nosila proti domu.

- Samo da pridem domov, da zmešava beton. Potem pa kamenje sem in gremo gor za dve šari!

Kolo je poskakovalo po bližnjici proti domu. Vonj sena se je še držal blizu kozolca, okoli katerega je nočna nevihta sprala prah in izdoblja drobne jarke.

- Pa sem te, hudič! je olajšano zavzdihnil, kot da se mu je kamen odvalil s srca.

Mimogrede ...

... povejmo, da se lahko zgodi tudi kaj takega. Tokrat se je v temeljni organizaciji Jama Škale. Kdaj prej se je najbrž že tudi kje, mogoče pa se šele bo.

Štirinajst delavcev je skupaj, v skupini, delalo od leta 1971. Navajeni so bili drug na drugega, pri delu so se vedno ujemali. Od 18. maja letos pa skupaj ne delajo več. Trije delajo pri Izobraževanju, nekaj jih dela pri Pripravah, nekaj pri Jamskih gradnjah ... Zakaj? Rekli so, da bi radi dobili izplačljivi del regresa za letovanje v posebni kuverti, ne skupaj z osebnim dohodkom. Rekli so, da so osebni dohodki delavcev pri klasičnem odkopavanju premoga premali v primerjavi z osebnimi dohodki delavcev, ki delajo na mehaniziranih odkopih v rudniku. Rekli so še, da to ni prav. In to je zadostovalo, da so se drugi odločili, da "puntarje" za kazen prestavijo, jih razselijo. Zdaj delajo, enako pridno kot prej, pač v drugih delih RLV. Kaj si pa mislijo? Mogoče to, da se najbolj spleča molčati. Če se - in ker se velikokrat menda res najbolj spleča - je torej za skoraj vsakega človeka najbolje, da se takoj potem, ko ga starši kot otroka naučijo govoriti, začne učiti molčati. /Uredništvo - D. L./

Udarniška delovna akcija mladincev iz Jame Škale

Skupina več kot petindvajsetih mladincev iz temeljne organizacije RLV Jama Škale je bila v soboto, 9. junija, na prostovoljni delovni akciji v mestni krajevni skupnosti Titovega Velenja Desni breg.

Urejevali so zelenice, čistili dele kanalizacije in obnovili eno od poti.

Večina udeležencev prostovoljnega dela je bila iz nočne izmene. Torej so se odrekli celo nepotrebne počitku po napornem delu, da bi prispevali k izboljšanju videza okolja, v katerem živijo.

Sicer pa je to bila letos že tretja prostovoljna delovna akcija mladih delavcev Jame Škale.

Sploh za aktivnost mladincev naše temeljne organizacije lahko rečemo, da je zelo razgibana. /Nurija GALIJAŠEVIČ, predsednik osnovne organizacije ZSMS TOZD RLV - Jama Škale/

ODŠLI V POKOJ

Jovan ŽILIĆ, upokojen 10. marca
Rojen 9. oktobra 1938 v Kepčijah pri Sisku. Od 19. avgusta 1964 je neprekinjeno delal v združenih organizacijah v naš kombinat. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1967 je bil premeščen v ESO, leta 1968 nazaj v Jamo vzhod in konec leta 1978 zopet v ESO, kjer je vse do upokojitve delal v Širojnih obratih.

Leta 1967 je opravil izpit za polkvalificiranega delavca kovinske stroke, leta 1975 za vodjo mostnega dvigala in leta 1976 za kvalificiranega kovinarja. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Branko ŠTEMBERGER, upokojen 22. marca
Rojen 12. novembra 1925 v Pesju pri Velenju. Poročen s Štefanijo, rojeno Novak. Od 19. maja 1948 je neprekinjeno delal v združenih organizacijah v naš kombinat. Zaposlil se je kot kvalificirani električar v ESO, kjer je vse do upokojitve delal v Elektro obratih.

Leta 1966 je opravil izpit za visoko kvalificiranega električarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton ROŠER, upokojen 24. marca
Rojen 19. decembra 1935 na Tolstem vrhu pri Mislinji. Od 19. oktobra 1961 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1976 je bil premeščen v Steber 8 in leta 1980 v Jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve. Leta 1964 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta

1970 še za kvalificiranega kopača. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Martin ARLIČ, upokojen 24. marca
Rojen 24. oktobra 1934 v Gaberkah pri Velenju. Poročen s Stanislavo, rojeno Špeh. Od 5. decembra 1955 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa od leta 1952. Zaposlil se je kot kvalificirani kovač v Jami vzhod. Leta 1974 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1967 je opravil izpit za jamskega montažnega dežurnega ključavničarja, leta 1971 je končal delovodsko šolo kovinarske stroke, leta 1974 je opravil izpit za rudarskega nadzornika strojne stroke in leta 1976 še tečaj za delo pri rudarski odkopni mehanizaciji.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in reda dela s srebrnim vencem.

Franc KUKOVICA, upokojen 31. marca
Rojen 20. marca 1932 v Zagorju ob Savi. Poročen s Faniko, rojeno Dolar. Od 1. junija 1974 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa od leta 1968 v RŠC Velenje. Zaposlil se je kot vodja elektrostrujne službe v jami Škale. Leta 1977 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Dobitnik reda dela s srebrnim vencem in reda zaslug za narod s srebrno zvezdo.

Jože KOTNIK, upokojen 31. marca
Rojen 14. marca 1934 na Polzeli. Poročen z Ano, rojeno Krajnc.

Od 20. marca 1956 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1976 je bil premeščen v Steber 8, leta 1977 v Jamski transport in leta 1981 v Jamo Preloge, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože ZDOVC, upokojen 31. marca
Rojen 31. decembra 1933 v Franciji. Poročen z Rozalijo, rojeno Kočnik.

Od 5. avgusta 1955 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa od leta 1961. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar v ESO. Leta 1962 je bil premeščen v Jamo vzhod in leta 1975 v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ladislav DETELA, upokojen 31. marca
Rojen 10. junija 1932 v Trbovljah. Poročen s Frančiško, rojeno Aljec.

Od 1. septembra 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani električar v Jami zahod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1964 je opravil izpit iz protieksplzijske zaščite in elektrotehničnih predpisov in leta 1965 strokovni izpit za jamskega nadzornika elektro stroke. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

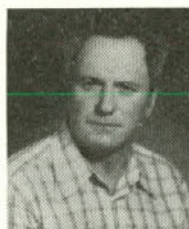
Nada GODEC, upokojena 31. marca
Rojena 20. maja 1925 v Slovenj Gradcu. Mati dveh otrok: leta 1951 rojenega Bojana in leta 1957 rojenega Srečka.

Od 1. septembra 1964 je neprekinjeno delala v združenih organizacijah v naš kombinat. Zaposlila se je kot računovodkinja in ta dela in naloge opravljala v delovni skupnosti Družbeni standard vse do upoko-

jitve. Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

OPOMBA UREDNIŠTVA

Za nekajotic smo lahko dobili le starejše slike.

Peter PRAPROTNİK, upokojen 31. marca
Rojen 30. julija 1930 v Lehnju na Pohorju.
Poročen s Stanislavo, rojeno Valentan.
Od 1. julija 1974 je neprekinjeno delal v RLV,
s krajšo prekinitvijo pa od leta 1956. Zapo-
sllil se je kot kvalificirani ključavničar v
Jami Škale. Leta 1977 je bil premeščen v
Jamsko mehanizacijo, kjer je delal do upo-
kojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Valentin JAZBEC, upokojen 31. marca
Rojen 28. januarja 1935 v Ravnah nad Šoš-
tanjem. Poročen z Vido, rojeno Verčkov-
nik.

Od 11. septembra 1957 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa od leta 1954. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v rudniškem gradbenem obratu. Še isto leto je bil premeščen v Jamo vzhod, leta

1978 v Jamo Pesje in leta 1980 v Jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1960 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton LAH, upokojen 1. aprila
Rojen 8. januarja 1934 v Kaplji vasi pri No-
vem mestu. Poročen z Justino, rojeno Blat-
nik.

Od 9. januarja 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami zahod. Leta 1965 je bil premeščen v rudniški zunanji obrat, konec leta 1965 nazaj v Jamo zahod in leta 1975 v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za rudarskega strelskega mojstra.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože ČRETNIK, upokojen 3. aprila
Rojen 14. januarja 1937 v Šmartnem ob Pa-
ki. Poročen s Faniko, rojeno Osonker.

Od 11. avgusta 1971 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinitvijo pa od leta 1955. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1976 v Jamo Škale, leta 1979 v Jamsko mehanizacijo, leta 1981 v Jamo Škale in leta

1984 v Jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve.
Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc KLANČNIK, upokojen 7. aprila
Rojen 24. novembra 1924 v Šmartnem ob Pa-
ki. Poročen s Terezijo, rojeno Rotnik.
Od 1. oktobra 1958 je neprekinjeno delal v združenih organizacijah v naš kombinat. Zaposlil se je v skupnih službah RLV. Leta 1976 je bil premeščen v AOP in leta 1978 v skupne službe kombinata, kjer je delal do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton TEKAVC, upokojen 10. aprila
Rojen 10. januarja 1925 v Topolšici. Poročen z Ivanko, rojeno Štalekar.

Od 11. marca 1954 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1981 je bil premeščen v Priprave, kjer je delal do upokojitve. Leta 1958 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1960 za kvalificiranega

kopača in leta 1965 še za rudarskega strelskega mojstra.
Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc SOTLER, upokojen 14. aprila
Rojen 16. januarja 1934 v Cirkovcah pri Velenju. Poročen z Ivano, rojeno Cevzar.

Od 2. decembra 1955 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa od leta 1952. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamski transport, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača in leta 1963 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ferdo BOROVIK, upokojen 16. aprila
Rojen 24. junija 1946 na Paškem Kozjaku. Poročen s Cecilijo, rojeno Špegel.

Od 2. marca 1964 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v Klasirnici. Leta 1964 je bil premeščen v rudniški zunanji obrat, konec leta 1964 v Jamo vzhod, leta 1970 zopet v zunanji obrat in leta 1978 v Kopalnico, kjer je

delal do upokojitve.

Jože HUDALES, upokojen 17. aprila
Rojen 7. aprila 1930 v Velenju. Poročen z Marijo, rojeno Oblišar.

Od 18. septembra 1952 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v naš kombinat, s prekinitvijo pa že od leta 1947. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar v ESO. Leta 1956 je bil premeščen v Klasirnico, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1965 je opravil izpit za jamskega nadzornika strojne stroke.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, medalje dela in zlate značke za 15 let dela pri jamski reševalni četi.

Karel KRAJNC, upokojen 27. aprila
Rojen 29. oktobra 1929 na Kozjaku pri Velenju.

Od 18. decembra 1953 je neprekinjeno delal v združenih organizacijah v naš kombinat. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v ESO, kjer je vse do upokojitve delal v Vodovodno-toplovodnih obratih.

Leta 1964 je opravil izpit za vulkanizerja, leta 1955 za polkvalificiranega rudarja in leta 1962 za kvalificiranega rudarja.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Viktor KRAŠEK, upokojen 28. aprila
Rojen 16. februarja 1933 v Pongracu pri
Žalcu. Poročen s Sonjo, rojeno Centrih.
Od 10. septembra 1955 je neprekinjeno delal
v RLV, s prekinitvijo pa od leta 1951.
Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jamu
vzhod. Leta 1965 je bil premeščen v Jamo
zahod, leta 1967 v tehnično službo rudnika,
leta 1967 najprej v Jamo vzhod, nato v

tehnično službo rudnika, leta 1971 zopet v Jamo
vzhod, leta 1972 v Jamo zahod, leta 1977 v
Steber 8, konec leta 1977 v Jamo Preloge,
leta 1978 v Jamo Pesje in leta 1979 v Jamo
Preloge, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1959 je opravil izpit za rudarskega
strelskega mojstra, leta 1961 za visoko
kvalificiranega delavca rudarske stroke in
leta 1966 strokovni izpit za jamskega
nadzornika rudarske stroke.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji, medalje
dela in medalje dela s srebrnim vencem.

Vseskozi je bil aktiven v samoupravnih
organih in družbenopolitičnih organizacijah.

Edvard MIKLIČ, upokojen 30. aprila
Rojen 12. oktobra 1934 v Laškem. Poročen
z Ano, rojeno Kolšek.

Od 4. marca 1959 je neprekinjeno delal v
RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač
v Jamu vzhod. Leta 1975 je bil premeščen
v Jamo škale, kjer je delal do upokojitve.
Leta 1963 je opravil izpit za rudarskega
strelskega mojstra in leta 1971 za polkva-

lificiranega žagarja na krožnih žagah.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji in nagrade
za 10 let dela v jamski reševalni četi.

Ivan BLAŽIČ, upokojen 30. aprila
Rojen 15. decembra 1928 v Arnačah pri
Velenju. Poročen s Štefanijo, rojeno Gorišek.
Od 9. julija 1954 je neprekinjeno delal v
združenih organizacijah v naš kombinat.
Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v
rudniškem zunanjem obratu. Leta 1957 je
bil premeščen v jamo, leta 1960 v del
rudniškega zunanjega obrata, iz katerega se

je razvila TOZD RLV Zunanja dejavnost, kjer
je delal vse do upokojitve.

Leta 1967 je opravil izpit za kvalificiranega
brusilca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji in reda
dela s srebrnim vencem.

Rudolf RIHTER, upokojen 30. aprila
Rojen 1. aprila 1933 v Tiroseku pri
Gornjem Gradu. Poročen s Frančiško, rojeno
Podlesnik.

Od 24. avgusta 1959 je neprekinjeno delal
v RLV, s prekinitvijo pa od leta 1956. Zaposlil
se je kot nekvalificirani kopač v Jamu
vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamo
zahod, sedaj skupaj z Jamo vzhod Jama

Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1960 je opravil izpit za polkvalificiranega
kopača, leta 1963 za kvalificiranega kopača in
leta 1974 za rudarskega strelskega mojstra.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji.

Silvester ZAVERŠNIK, upokojen 30. aprila
Rojen 5. decembra 1935 v Pongracu pri
Celju. Poročen z Ano, rojeno Rizmal.

Od 16. avgusta 1960 je neprekinjeno delal
v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani
kopač v Jamu zahod. Leta 1966 je bil premeščen
v Jamo vzhod, sredi istega leta nazaj v Jamo
zahod, leta 1968 zopet v Jamo vzhod in leta
1972 v Klasirnico, kjer je delal

do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za kvalificiranega
kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji in priznanja
samoupravne delovne skupine za prizadevano
delo v akciji za čim večji odkop premoga.

Stanko JAKOP, upokojen 30. aprila
Rojen 7. aprila 1930 v Vitanju. Poročen z
Alojzijo, rojeno Kovše.

Od 1. avgusta 1966 je neprekinjeno delal v
združenih organizacijah v naš kombinat.
Zaposlil se je kot kvalificirani kopač pri
RŠC - Rudarski praktični pouk (RPP), sedaj
TOZD RLV Izobraževanje, kjer je delal vse
do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela
s srebrnim vencem, priznanja za vzorno in
prizadevano delo (ob 10-letnici RŠC Velenje),
priznanja za uspešno dolgoletno sodelovanje in
pomembne zasluge pri vzgojno-izobraževalnem,
gospodarskem in samoupravnem razvoju RŠC
Velenje in priznanja TOZD RPP za izredne
delovne uspehe, družbenopolitično in samoupravno
aktivnost.

Anton VRBEC, upokojen 3. maja
Rojen 16. januarja 1932 v Ferketincu pri
Čakovcu. Poročen z Jožefo, rojeno Galun.

Od 4. marca 1960 je neprekinjeno delal v
RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač
v Jamu vzhod. Konec leta 1960 je bil premeščen
v Jamo zahod in leta 1977 v Jamski transport,
kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1963 je opravil izpit za polkvalificiranega
kopača in leta 1965 še za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji in reda
dela s srebrnim vencem.

Aleksander ZRIMŠEK, upokojen 4. maja
Rojen 5. novembra 1933 v Malem Cirkniku
pri Sevnici. Poročen z Anico, rojeno Videmšek.

Od 31. maja 1955 je neprekinjeno delal v
RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač
v Jamu vzhod. Leta 1960 je bil premeščen
v Jamo zahod, leta 1973 v Jamo vzhod,
leta 1975 v Storitve in leta 1977 v Zračne-

nje, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za visoko kvalificiranega
delavca rudarske stroke in leta 1966 še dopolnilni
izpit za jamskega nadzornika.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in
vztrajno delo v delovni organizaciji.

Bil je zelo aktiven v družbenopolitičnih
organizacijah in samoupravnih organih.

PRI PRIRODOPISU

"No, Franci, česa se torej učimo od čebel?"

"To, da ne smemo pikati."

Marija ZAPUŠEK, upokojena 5. maja
Rojena 28. avgusta 1932 v Škalah pri Velenju. Mati dveh otrok: leta 1956 rojene Viktorije in leta 1966 rojene Darje. Od 1. septembra 1953 je neprekinjeno delala pri združenih organizacijah v naš kombinat. Zaposlila se je kot nekvalificirana delavka v rudniškem zunanem obratu. Leta 1978 je bila premeščena v Kopal-

nico, kjer je delala vse do upokojitve.

Leta 1972 je opravila izpit za polkvalificirano perico. Nagrajena in dobitnica diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Milan MEDVED, upokojen 5. maja
Rojen 8. septembra 1932 na Otiškem vrhu pri Dravogradu. Poročen s Frančiško, rojeno Podbreznik.

Od 1. septembra 1965 je neprekinjeno delal v združenih organizacijah v naš kombinat, s prekinitvijo pa od leta 1954. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač pri RŠC - Rudarski praktični pouk, sedaj TOZD

RLV Izobraževanje, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1977 je opravil izpit za rudarskega strelskega mojstra. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, reda dela, reda dela s srebrnim vencem in priznanja za zasluge pri razvoju krvodajalstva.

Vinko STROPNIK, upokojen 14. maja
Rojen 21. junija 1931 v Ravnah pri Šoštanju. Poročen z Rafaelo, rojeno Friškovec.

Od 12. oktobra 1965 je neprekinjeno delal v RLV, s krajšo prekinitvijo pa od leta 1953. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1970 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1974 v Priprave in leta 1974 v Jamo zahod, sedaj skupaj z

Jamo vzhod Jama Preloge, kjer je delal vse do upokojitve. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton MISJA, upokojen 31. maja
Rojen 28. januarja 1932 v Celju. Poročen z Angelo, rojeno Svetina.

Od 16. maja 1966 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v naš kombinat. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač pri RŠC - Rudarski praktični pouk. Leta 1982 je bil premeščen v RLV - TOZD Izobraževanje, kjer je delal vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in reda dela s srebrnim vencem.

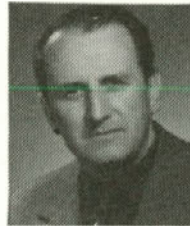

Branko OREMUŽ, upokojen 31. maja
Rojen 29. januarja 1934 v Velenju. Poročen z Olgo, rojeno Bizjak.

Od 2. januarja 1967 je neprekinjeno delal pri združenih organizacijah v naš kombinat, s krajšo prekinitvijo pa od leta 1951. Zaposlil se je kot elektrotehnik v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1965 je opravil strokovni izpit za jamskega nadzornika elektro stroke.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Vlado PREMUŽIČ, upokojen 31. maja
Rojen 21. septembra 1930 v Šoštanju. Poročen z Vero, rojeno Sovinc.

Od 6. avgusta 1955 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami zahod. Leta 1973 je bil premeščen v Jamo vzhod in leta 1975 v Priprave, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1957 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača, leta 1960 za kvalificiranega kopača in leta 1963 za visoko kvalificiranega delavca rudarske stroke. Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji in reda zaslug za narod s srebrno zvezdo.

(Po podatkih iz kadrovskih služb delovnih organizacij in oddelka socialne službe naše sestavljene organizacije za invalidsko in pokojninsko zavarovanje pripravila Vesna Kores.)

PORTRETI

Viktor KAMENIK,
kvalificirani kopač, zaposlen
v temeljni organizaciji
RLV - Jama Preloge

Marsikdo misli, da mora biti rudar velik, zajeten - pravi silak. Pa to ne drži. Za Viktorja Kamenika, že od leta 1957 zaposlenega v našem rudniku, ne bi mogli reči, da je na pogled orjak, vendar pa bo vsak njegov sodelavec in vsak, ki mu je v letih njegovega rudarjenja bil nadzornik, potrdil, da prenekateri delavce, na videz močnejši možak, ni tako priden in uspešen pri delu, kot je Viktor. Do govorjenja mu ni veliko, bolj je zagnan za delo, kar pa pove, je premišljeno.

V Velenje je prišel pred sedemindvajsetimi leti. Takrat mu je bilo petindvajset let. Za seboj je imel že nekaj delovnih izkušenj, ki si jih je pridobil v gozdnem obratu v Slovenskih Konjicah in pri upravi cest v Celju. Zakaj pa je zamenjal rojstno Vitanje za Velenje, je povedal na kratko.

"Sem otrok nas je bilo pri hiši. Oče je umrl že 1941. leta. Mati in otroci smo se preživljali z delom na zemlji, ki smo je nekaj malega imeli, a čeprav smo pridno delali in smo bili skromni, smo pridelali premalo za življenje. Treba se je bilo odpraviti od doma.

Zakaj sem prišel živeti ravno v Velenje?

Mesto mi je bilo všeč, ni bilo daleč od mojega rojstnega kraja in tudi delavce so potrebovali. Zaposlitev sem dobil v kamnolomu, a sem v njem delal le nekaj mesecev, potem pa sem se prestavil v rudnik."

Delati je začel na čelih, ki so takrat v našem rudniku bila še samo klasična, z ročnim delom in odstrejanjem. Leta 1961 je naredil izpit za polkvalificiranega kopača, tri leta kasneje pa še za kvalificiranega kopača. Celih sedemnajst let je delal na čelu, nato pa dve leti pri tesarbi, pri podpiranju v jami. Jamsko delo mu je tako poškodovalo hrbenico, da je postal invalid 3. kategorije in sedaj opravlja lažje delo, delo stikalista v jami Preloge.

"Že v otroštvu sem se moral navaditi na delo, in to na težko delo na zemlji, zato se mi delo v rudniku niti v začetku ni zdelo prenaporno," je povedal. Hkrati pa je potožil: "Osebnih dohodkov rudarjev pa so premajhni, sploh glede na nevarne delovne razmere v jami. Kot invalid res dobivam nadomestilo OD, a to nadomestilo je žal vezano na osebni dohodek, ki sem ga prejemal tisti dve leti pri tesarbi, ne pa na zaslužek v vseh prejšnjih letih, ko sem na čelu odkopaval premog. To se mi ne zdi prav, a spremeniti ne morem nič, saj je menda tako odločeno po zakonih. Prizadet pa sem zaradi tega vedno bolj, kajti življenje je iz dneva v dan dražje. Žena je zaposlena v Gorenju - tam tako vemo, kakšne osebne dohodke imajo - starejša hči, Cvetka, je resda že pri svojem kruhu, a hči Marjanca in sin Miran sta še osnovnošolca. Pred leti smo si nameravali zgraditi hišo, a zaradi moje invalidnosti in vse večje draginje nismo prišli dlje kot do nakupa zemlje v Škalah. A nič ne dá: če ne drugega, pa na njej pridelamo nekaj zelenjave, še bolj pa mi bo ta košček zemlje prišel prav, ko se bom čez nekaj let upokojil. Bom vsaj imel kje preživljati prosti čas, ki ga bom takrat gotovo imel veliko več, kot ga imam zdaj."

Sedaj Viktor največ svojega prostega časa porabi za počitek po napornem delu, za nabiranje moči za naslednji delovni dan. Pa ni nezadovoljen. Samo zdravja si želi, za svojo družino in zase, je dejal, preden sva se poslovila.

Draga Lipuš

Ivo KADLIČEK,
vodja nabavne službe
našega kombinata

Dvaindvajset let je minilo od dneva, ko se je Ivo Kadliček zaposlil pri RLV. Za seboj je imel takrat štiri leta šolanja na srednji ekonomski šoli v Celju, pred seboj pa službeno vojaškega roka. Ko je v šoli za rezervne oficirje prestal tudi vojaščino, je ob delu končal še dveletno višjo ekonomsko šolo v Mariboru in potem do leta 1964, ko je bil izvoljen za predsednika mladinske organizacije v Velenju, delal pri knjigovodstvu osnovnih sredstev, knjigovodstvu osebnih dohodkov, stroškovnem knjigovodstvu in knjigovodstvu ekonomskih enot pri RLV. Po poteku štiriletnega predsedniškega mandata pri mladini je leto dni delal še pri Eri, nato pa se je vrnil v RLV. Najprej je nekaj let opravljal dela in naloge nabavnega referenta, od leta 1975 pa je vodja nabavne službe našega kombinata.

Delo pri nabavi materiala v današnjem času, ko primanjkuje tega in onega, marsičesa pa se sploh ne dá dobiti, ni lahko. To vemo vsi. Takole pa je o tem spregovoril Ivo Kadliček:

"Naše delo je velikokrat kritizirano. Naročniki nam očitajo, da ne zmoremo nabaviti vsega, kar nam naročijo. Trudimo se, a velike težave imamo, ker na tržišču nekaterih vrst materiala primanjkuje. V zadnjem času se razmere na tržišču še zaostrujejo, za nekatere vrste materiala proizvajalci terjajo celo delno plačilo v devizah. Neurejeni so tudi odnosi pri cenah in v plačilnem sistemu, zato moramo cene vedno znova preverjati in se prilagoditi plačilnim pogojem dobaviteljev. O vsem tem sproti obveščamo naše naročnike, OZD našega kombinata, čeprav jih tako pravzaprav obremenjujemo z dodatnimi skrbmi.

Sodelovanje naše službe z odgovornimi za nabavo v OZD je primerno. Pri nabavi materiala nam po svojih močeh pomagajo. Pri dolgoročnih preskrbah z materialom, ki se urejajo tudi prek republiških organov in organizacij, pa nam pomagajo tudi poslovodni delavci OZD in SOZD REK.

Nabavna služba naj bi bila v našem kombinatu organizirana kot skupna funkcija, vendar so se že dve leti po združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo REK šoštanjske termoelektrarne odločile za svojo nabavno službo. Poleg nakupov za TE Šoštanj pa naša služba sedaj ne opravlja tudi nakupov razstreliva, jamskega lesa in izdelkov delovne organizacije ESO za rudnik.

Sploh se v zadnjem času vse več temeljnih organizacij odloča za svoje nakupe, čeprav so se že takšni nakupi zelo dragi. Navadno gre za nakup samo ene vrste materiala, za prevoz katerega potrebujejo vozilo, ki pa je na ta način premalo izkoriščeno. Delavci v temeljnih organizacijah, ki kupujejo material, imajo običajno tudi večje osebne dohodke kot nabavni referenti v naši službi. Pri vsem tem pa je nakup samo manjši del opravil pri nabavljanju, saj je z vsemi drugimi nalogami pred njim in po njem veliko več dela. In večina teh drugih nalog pade na naša ramena, tako da imamo na koncu celo več dela, kot če bi nakup opravili sami. Zaostrujejo se namreč predpisi o medsebojnih obveznostih, zato moramo blago dobavitelju plačati v petnajstih dneh po prevzemu, četudi zanj ne dobimo računa. Zamuda plačila je gospodarski prekršek, dobavitelj pa nam po petnajstih dneh zaračuna 42-odstotne obresti. Kljub vsem tem težavam, ki nam jih OZD povzročajo z nakupi 'na svojo roko', pa nakupov nočejo opustiti. To je naša največja težava.

Vse druge težave, ki jih imamo v nabavni službi, se navezujejo na neurejeno skladiščno poslovanje. Imamo glavno skladišče, s katerim gospodari RLV, vsaka temeljna organizacija v OZD naše sestavljene organizacije pa ima še svoje skladišče. Material kupujemo za več naročnikov hkrati in ga razdelimo v njihova skladišča, iz njih pa nam, na žalost, pošiljajo dokumente o prevzemih neusklajeno, kar nam povzroča težave pri urejanju plačilnih obveznosti do dobaviteljev.

Zaradi pomanjkanja kakšne vrste materiala nekatere temeljne organizacije naročijo takrat, ko je ta material na tržišču mogoče kupiti, večjo količino materiala, kot ga potrebujejo. Naredijo si zaloge, a kljub velikim zalogam v nekaterih skladiščih moramo za drugega naročnika, ki zaloge nima, velikokrat nujno nabaviti enak material. Temeljne organizacije si med seboj pač nočejo izposojati materiala.

Na leto imamo nekaj več kot tri milijarde (novih) dinarjev prometa, zato bi morali uesti vhodno kontrolo za ugotavljanje kakovosti nabavljenega materiala. Reklamacije bi le na ta način lahko uredili tako, kot terjajo predpisi. Sedaj imamo z uveljavljanjem reklamacij pri dobaviteljih velike težave.

Materialno knjigovodstvo v naši službi vodimo prek avtomatske obdelave podatkov, kar je tudi osnova informacijskega sistema za materialno poslovanje. Možnosti, ki jih ta sistem daje, pa ne izkoriščamo dovolj. Tekoče spremljanje podatkov o materialu za vse uporabnike v SOZD REK bi omogočili le z vključitvijo vseh OZD našega kombinata v ta enoten sistem."

Kaj pa Ivov prosti čas?

Veliko ga nima. Zaradi svojih del in nalog mora velikokrat na kakšno delovno potovanje. V krajevni skupnosti Staro Velenje je predsednik konference SZDL in predsednik gradbenega odbora za toplovodno omrežje. Poleg tega je podpredsednik odbora za gospodarjenje in planiranje pri skupščini občinske komunalne interesne skupnosti, aktiven pa je tudi pri rezervnih vojaških starešinah. Ob vsem tem in še ob urejanju okolice nanovo zgrajene hiše, v katero se je z družino pred kratkim vselil, mu veliko časa ne ostane. Kolikor pa ga vendarle ima, ga preživi s svojimi otroki in ženo, včasih pa se odpravi tudi na lov v na-

ravo, kar je že več let njegov konjiček.

V mladih letih je veliko delal v mladinski organizaciji in še sedaj se zanima za težave mladih. "Zdi se mi", je dejal, "da so mladinci dandanes manj zagnani za delo v mladinski organizaciji, kot smo bili mi pred petnajstimi leti. Bili pa smo tudi bolj skromni, za svoje dejavnosti nismo terjali razkošnih prostorov. Sicer pa je res tudi, da se mladina obnaša podobno kot starejši delavci, samoupravljalci. V okoljih, kjer so starejši aktivni, so aktivni tudi mladi. Zgledi pač vlečejo, zato bi starejši morali biti takšni, da bi se mladina lahko po njih zgledovala in se tvorno vključevala v samoupravljanje. Zlasti je to potrebno v sedanjem resnem gospodarskem položaju naše države. Vsi se moramo uokviriti v svoje možnosti, varčevati moramo na vsakem koraku, a ne s svojimi delovnimi zmožnostmi.

Ena naših prvih skupnih nalog je, da pomagamo iz težav delavcem Gorenja, saj vemo, da Gorenje zaposluje veliko prebivalcev naše doline in torej daje ekonomsko osnovo za življenje mnogim družinam. Treba pa bo ugotoviti tudi, kdo je kriv za nastale izgube v tej OZD. 'Odgovornost' je treba uresničevati, sicer jo lahko enostavno zbrisemo iz našega besednjaka in obdržimo samo še 'neodgovornost'."

Draga Lipuš

Branko BALOG, vodja ene od skupin delavcev v temeljni organizaciji Sipaka "Plastični izdelki"

Za najino srečanje se nisva dogovorila vnaprej. Kljub temu me tistega sončnega jutra, ko pozvonim pri vratih Balogovih na Kidričevi cesti v Titovem Velenju, gostoljubno povabijo v svoje stanovanje; sprejmejo me pač tako, kot Medžimurci najbrž sprejmejo vsakega gosta. Balogovi so namreč Medžimurci; vsi, ki stanujejo skupaj: Brankova starša, sestra in brat - in še ena poročena sestra, ki živi v Titovem Velenju in ne stanuje skupaj z njimi; le svoja predšolska otroka pripelje mami v varstvo.

Ko z Brankom sedeva za mizo v kuhinji in nama njegova mama začne kuhati kavo, izvem, da bo letos dopolnil 28 let. Ob tem mu mimogrede omenim, da je že kar v pravnih letih za skok v zakonski pristan, vendar ne nasede mojemu izzivanju, da bi takoj na začetku pogovora o njegovem delu in življenju začela tako občutljivo temo. Malce pa le odškrne vrata v svojo notranjost, ko začne obujati spomine na svojo zgodnjo mladost in najstniška leta, ki jih je preživel v svojem rojstnem Čakovcu. Iz te njegove pripovedi veje hrepenenje po prvem domu in po babici, ki je skrbela zanj, potem ko sta se njegova starša odpravila za delom v Slovenijo.

Po končani osnovni šoli je Branko našel delo v veliki opekarni, kjer pa je delal le kratek čas. Zakaj težko in slabo plačano delo v njej ga je spodbudilo, da je kmalu odšel po poti svojih staršev. To se je zgodilo leta 1974, potem ko je prišel v Velenje na obisk k njima in izvedel, da lahko dobi delo v temeljni organizaciji RLV Plastični izdelki in galanterija, ki je potem postala temeljna organizacija DO REK, nazadnje pa se razvila v delovno organizacijo REK - Sipak.

V začetku je v novem delovnem okolju moral zagrabiti za vsako delo; nekaj tudi zaradi razdrobljenega proizvodnega programa OZD, v katero je prišel. Sčasoma pa je napredoval in postal skupinovodja delavcev pri proizvodnji plastičnih kozarcev.

V tej dejavnosti Sipaka je delal vse do nedavnega, ko so jo zaradi že dalj časa nezanesljive dobave osnovnega materiala zanj morali ustaviti in se je Branko spričo tega moral lotiti drugega dela. Sicer pa ga niti ni toliko prizadelo to, da je moral stran od strojev za izdelavo plastičnih kozarcev, kakor okoliščina, da ni mogel delati več tudi v tretji izmeni in tako še naprej prejemati dodatka za nočno delo, ki mu je precej pomenil.

Zaveda se, da s svojim zdajšnjim osebnim dohodkom, ki znaša okrog 19 tisoč dinarjev, ne sme biti nezadovoljen, a v sedanji draginji bi mu vendarle še kako prav prišel dodatek za nočno delo, ki ga je prej prejemal, saj je znašal tudi do štiri tisoč dinarjev.

Brankova nejevolja zaradi te spremembe je še toliko bolj razumljiva, ko pove, da mora zdaj vsak mesec kar dve tretjini plače dati za stanovanje in hrano in mu zato kaj malo denarja ostane za vse drugo, kar potrebuje.

Torej na zapravljanje še pomisliti ne sme, a nekaj v prostem času le mora početi. Rad, recimo, gre na sprehod, prebere kdaj kakšno knjigo, konec tedna pa skupaj s starši najraje preživi pri stari materi v Čakovcu.

Zaradi vsega tega ni čudno, da zadnje čase pogosto razmišlja, da bi se vrnil v rojstno mesto. Življenjski stroški suraj Slovenije so namreč v primerjavi s povprečno delavsko plačo v njej postali znosnejši.

Čeprav Branko ne omenja, da bi z odhodom v Čakovec sebi in svojim domačim nekoliko olajšal tudi stanovanjske razmere, pa je treba na njegovo razmišljanje o odhodu iz Titovega Velenja gledati tudi iz tega vidika. Kajti omenil sem že, koliko jih zdaj stanuje skupaj v njihovem stanovanju, ki ni več kot trisobno.

Branko Balog je po desetih letih pridnega dela potemtakem prišel na življenjsko razpotje, kako se bo na njem odločil, pa bo odvisno predvsem od njega samega. Toda čeprav se tega dobro zaveda, ne more skriti, da mu razmišljanje o njegovi prihodnosti povzroča nemalo težav. Zaželimo mu, da bi pri njem imel čimveč sreče!

Pripravil Bojan Ograjenšek

Poslovodni odbor naše sestavljene organizacije za nadaljnja štiri leta

Diplomirani inženir rudarstva Slavko JANEŽIČ, predsednik nanovo imenovanega poslovodnega odbora SOZD REK Franc Leskošek - Luka, se je rodil 16. septembra 1932 v Globokem pri Laškem. Od 16. septembra 1969 je neprekinjeno delal v RLV, prvič pa se je pri njem zaposlil že julija 1949. leta. Predsednik poslovodnega odbora naše sestavljene organizacije bo zdaj drugo mandatno obdobje, prej pa je bil predsednik poslovodnega organa delovne organizacije RLV.

- - -

Diplomirani ekonomist Rafko BERLOČNIK, član nanovo imenovanega poslovodnega odbora SOZD REK Franc Leskošek - Luka za gospodarsko-finančno področje, se je rodil 25. septembra 1941 v Doberteši vasi pri Šempetru v Savinjski dolini. Pri združenih organizacijah v naš kombinat dela od 1. junija 1971. Član poslovodnega odbora naše sestavljene organizacije za gospodarsko-finančno področje je bil že doslej.

- - -

Diplomirani ekonomist Konstantin KUZMIN, član nanovo imenovanega poslovodnega odbora SOZD REK Franc Leskošek - Luka za kadrovsko-spolšno področje, se je rodil 31. maja 1940

v Celju. V našem kombinatu dela od 1. junija 1975. Član poslovnega odbora naše sestavljene organizacije za kadrovsko-spolno področje bo tokrat drugo mandatno obdobje.

Slavko JANEŽIČ, predsednik nanovo imenovanega poslovnega odbora SOZD

Rafko BERLOČNIK, član za gospodarstvo-financijsko področje

Konstantin KUZMIN, član za kadrovsko-spolno področje

Jože HRIBAR, član za razvojno-tehnično področje

Diplomirani inženir rudarstva Jože HRIBAR, član nanovo imenovanega poslovnega odbora SOZD REK Franc Leskošek - Luka za razvojno-tehnično področje, se je rodil 27. februarja 1941 v Pongracu pri Žalcu. Od 1. avgusta 1975 je delal v RLV. Nazadnje je bil vodja študijskega oddelka razvojno-tehničnega sektorja skupnih služb DO RLV.

Izvelek iz delovnega programa nanovo imenovanega poslovnega odbora naše SOZD (za obdobje 1984 - 1988)

Program temelji na:

- samoupravnem sporazumu o združitvi delovnih organizacij v SOZD REK,
- statutu in srednjeročnem planu SOZD REK,
- programu aktivnosti za dograjevanje poslovnega sistema SOZD REK,
- zakonu o energetskem gospodarstvu,
- družbenem dogovoru o samoupravni organiziranosti energetskega gospodarstva,
- programu reševanja nerešenih vprašanj dograjevanja poslovnega sistema SOZD REK,
- konceptu razvojne politike SOZD REK iz maja 1983,
- oceni vzrokov za nedosežene cilje združevanja v SOZD REK iz februarja 1984.

SOZD REK mora optimalno (najbolj ustrezno) združevati razvojno, tehnično in komercialno funkcijo, da se bo razvijal in krepil kot organizacijska celota.

Cilji dejavnosti na razvojno-tehničnem področju

- Zagotovljene morajo biti usklajene dejavnosti in razvoj vseh delov ter SOZD REK kot celote.
- Razvoj posameznih delov SOZD REK mora biti skupnega pomena ter v korist SOZD REK in širši družbeni skupnosti.
- Razvojni rezultati se morajo kazati v racionalnejšem in uspešnejšem poslovanju.
- Zmogljivosti (proizvodne in znanja) in nove dejavnosti se morajo izkoriščati tudi za prevzemanje poslov izven SOZD REK.
- SOZD REK mora biti organizirano vključena v prostorsko planiranje v občini (s težiščem na področju varstva okolja in zaposlovanja).
- Dejavnosti v SOZD REK se morajo povezovati s sorodnimi dejavnostmi v Šaleški dolini (dejavnostmi Gorenja, Vegrada, avtoprevoznih in drugih OZD).
- Težnja po kvalitetnejši tehnologiji in višjem nivoju znanja v SOZD REK mora biti stalna.

Dejavnost na razvojno-tehničnem področju bo vključevala razvojno in tehnično funkcijo.

Razvojna funkcija v energetiki bo usmerjena v vključevanje delovnih organizacij RLV in TE Šoštanj v energetiko republike in zveze, razvojna funkcija v prostoru pa v vključevanje SOZD REK v občino Velenje.

Tehnična funkcija pri planiranju proizvodnje in storitev bo usmerjena v sistematično, usklajeno in vzporedno planiranje proizvodnje in storitev vseh DO REK, tehnična funkcija pri izpolnjevanju planskih nalog pa bo usmerjena v usklajevanje proizvodno-storitvenih količin, kvalitete in rokov.

Tehnična funkcija bo vključevala tudi raziskave in dolgoročno planiranje.

Prvi pogoj za zagotovitev organizirane dejavnosti na razvojno-tehničnem področju je izdelava pregleda nad dejavnostmi, ki potekajo, zastavljenimi programi, izvajanjem zastavljenih programov ter nad nosilci nalog, postavljenimi roki in sredstvi za izvedbo zastavljenih programov OZD REK.

Osnovna oblika za dogovarjanje in spremljanje izvajanja dogovorov o sodelovanju na tem področju bo kolegij razvojno-tehničnih služb.

Osnovne usmeritve za dejavnost na gospodarstvo-financijskem področju

- Postopno doseči takšno vrednotenje rezultatov dela elektrikaev in rudarjev v SOZD REK, ki bo zagotavljalo (direktno) odvisnost poslovnih rezultatov od proizvodnih uspehov!
- Usmeriti prizadevanja poslovnih delavcev OZD REK v dograjevanje in izboljšanje poslovanja vseh OZD REK!
- Pri izdelavi in predlaganju prednostnega vrstnega reda pri združevanju sredstev za financiranje planov razvoja izhajati iz dolžnosti in pravice vsake OZD, da najprej prispeva k razvoju tiste dejavnosti v SOZD REK, ki ima glede na sprejeta merila največji učinek!
- Gospodarjenje s finančnimi sredstvi izboljšati z večjim medsebojnim pretakanjem sredstev ob uresničevanju temeljnega principa, da noben del SOZD REK ne more samostojno (nedogovorjeno) razpolagati s presežki finančnih sredstev, če jih potrebuje katerakoli druga OZD REK!
- Prek poslovnih organov OZD REK doseči pravočasno, usklajeno in kvalitetno izdelavo planov delovnih organizacij in celotne SOZD REK!
- Dograjevati odnose med RLV in TE Šoštanj, ki izhajajo iz proizvodnje skupnega proizvoda - električne energije!
- Z delovnimi organizacijama RLV in TE Šoštanj aktivno sodelovati, da bodo normativni akti o skupnem prihodku v slovenski energetiki tako dodelani, da bodo vse OZD, ki so udeležene pri skupnem prihodku, spodbujali k večji produktivnosti in boljšemu gospodarjenju!
- Doseči skupno nastopanje delovnih organizacij v SOZD REK do dobaviteljev pri letnih in srednjeročnih dogovarjanjih o globalnih pogojih dobav ter enoten nastop pri večjih tekočih nakupih!
- Prizadevati si za ureditev enotnega prevzema (vključno s kontrolo količine in kakovosti) materiala, ki ga nabavi nabavna služba SOZD REK!
- Prizadevati si za združitvev zunanjetrgovinske

funkcije v okviru SOZD REK in enotno nastopanje pri zunanje-trgovinskem poslovanju!

Uresničevanje nalog, ki izhajajo iz teh usmeritev, bo potekalo v sodelovanju s strokovnimi službami OZD REK po smernicah, predlogih in dogovorih poslovnih organov ter drugih organov in institucij v SOZD REK in izven.

Osnovne usmeritve za dejavnost na kadrovsko-splošnem področju

- Zagotoviti čimbolj enake možnosti vseh delavcev v SOZD REK pri razvijanju njihovega osebnega in družbenega standarda!
- Razvijati med OZD REK solidarnost pri zagotavljanju socialne varnosti delavcev!
- Uveljavljati in razvijati dogovorjene skupne funkcije!
- Racionalno opravljati administrativno-tehnična strokovna dela v SOZD REK, da bi z organizacijskega in strokovnega vidika dosegli optimalne rezultate!

Poslovodni odbor naše sestavljene organizacije za nadaljnja štiri leta je bil imenovan na 10. redni seji delavskega sveta naše sestavljene organizacije, ki je bila 8. junija.

Naloga, ki izhajajo iz teh usmeritev, se bodo uresničevale prek usklajevanja politike nagrajevanja v dogovorjenem obsegu, uvažanja stimulativnih elementov pri delitvi osebnih dohodkov, nadaljnega razvijanja skupne kadrovske funkcije - s posebnim poudarkom na izobraževanju delavcev ob delu, prek skupnega razvijanja družbenega standarda pri stanovanjski izgradnji, družbeni prehrani in drugem, prek razvijanja enotnih meril za uveljavljanje socialnih pravic, uresničevanja tekoče in dolgoročne poslovno-razvojne politike, z združevanjem sredstev in skupno odgovornostjo za izvajanje razvojnih programov in zagotavljanje socialne varnosti delavcev v SOZD REK, dograjevanjem organizacije poslovnega sistema SOZD REK, urejanjem internih samoupravnih normativnih aktov in izgrajevanjem celostnega poslovno-informacijskega sistema SOZD REK, podprtga z računalniško obdelavo podatkov.

- - -

Poslovodni odbor naše sestavljene organizacije za nadaljnja štiri leta je bil imenovan na 10. redni seji delavskega sveta naše sestavljene organizacije, ki je bila 8. junija, in ob tem je bil sprejet tudi njegov delovni program.

Uredništvo

Uskladitev pokojnin nekaterih kategorij rudarjev slovenskih premogovnikov

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji je na seji 30.5.1984 sprejela sklep o uskladitvi pokojnin nekaterih kategorij rudarjev slovenskih premogovnikov. Po tem sklepu so do uskladitve upravičeni rudarji, ki so delali najmanj 10 let pred upokojitvijo pri neposredni proizvodnji premoga, štetih brez povečanja, in so uveljavili pravico do pokojnine v času od 1. 1. 1973 do 31. 12. 1976.

Za dela pri neposredni proizvodnji premoga se po tem sklepu štejejo dela in naloge, ki so jih opravljali: gospodar čela, strelec, prvopisani kopač, kvalificirani rudar, polkvalificirani rudar, nekvalificirani rudar, ključavničar na čelu in elektrikar na čelu.

V skladu z VII. točko tega sklepa bo skupnost izvedla uskladitev pokojnin po uradni dolžnosti na podlagi poimenskih seznamov upokojenih rudarjev, ki so bili pripravljene v sodelovanju s kadrovske službami SOZD Revirskega energetskega kombinata Edvard Kardelj (zasavski premogovniki, Rudnik rjavega premoga Senovo) ter Rudnika lignita Velenje - REK Franc Leskošek Luka. Ti seznam vsebujejo podatke o pogojih, ki jih navedeja sklep, in podatke o posameznem upokojenju, strokovna služba skupnosti pa bo na podlagi teh podatkov in podatkov v spisu (datum priznanja) uskladila vsako posamezno pokojnino in o tem izdala ugotovitev.

Upokojenci, ki ne bi bili zajeti pri uskladitvi po uradni dolžnosti, pa imajo možnost, da vložijo zahtevek za uskladitev pokojnine po sklepu o uskladitvi pokojnin nekaterih kategorij rudarjev v premogovnikih v SR Sloveniji. Zahtevku je treba priložiti potrdilo rudnika, v katerem je upokojenec delal, in sicer o tem, da je v zadnjih 10 letih pred upokojitvijo delal pri neposredni proizvodnji premoga v jami in da je opravljal katera od del in nalog, ki so navedene v sklepu. Ob tem naj opozorimo, da upokojenci, ki so se upokojili pred 1. 1. 1973 in po 31. 12. 1976, ne pridejo v poštev za uskladitev po omenjenem sklepu! V vzorčni analizi, ki je bila izdelana na podlagi poimenskih seznamov, je bilo namreč ugotovljeno, da v večini primerov pokojnine rudarjev v premogovnikih, uveljavljene v obdobjih od leta 1973 do 1976, izrazito zaostajajo za povprečjem vseh pokojnin v posamezni skupini tipičnih opravil.

Vse navedeno velja tudi za uskladitev družinskih pokojnin po upokojenjih, ki so uveljavili pravico do pokojnine v obdobju od 1. 1. 1973 do 31. 12. 1976, ali po zavarovancih, ki so umrli v tem obdobju, njihovi družinski člani pa so tudi v tem obdobju uveljavili družinsko pokojnino. /Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji/

Pripis socialne službe SOZD REK

V občini Velenje upokojenci, ki ne bi bili zajeti pri uskladitvi po uradni dolžnosti, pa so do uskladitve upravičeni, omenjeni zahtevek in potrdilo vložijo pri Izpostavi strokovne službe republiške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Titovem Velenju.

Uporabnikom zemljišč RLV

Uporabnike zemljišč RLV - vrtničarje, imetnike rekreacijskih parcel z vrtnimi utami, zakupnike košenic in vseh drugih rudniških zemljišč - opozarjamo, da morajo čimprej plačati najemnino za najeta zemljišča za leto 1984, tako kot je bilo objavljeno v Informatorju številka 9, ki je izšel 16. marca letos.

Kdor najemnino ne bo poravnal, mu bomo najeto rudniško zemljišče odvzeli in ga dali kateremu od številnih interesentov za uporabo zemljišč RLV. /Skupne službe RLV, oddelek za rudarske škode/

Skupina delavcev iz našega kombinata je bila na udarniški delovni akciji v tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj v Krškem

OPRAVILI SO KORISTNO DELO

Zgodaj zjutraj v soboto, 26. maja, se je 36 delavcev iz našega kombinata, večinoma rudarjev, odpravilo na udarniško delovno akcijo h krškim celulozarjem in papirničarjem, da bi "poravnali dolg" do njih od septembra lani, ko se je približno taka skupina delavcev iz njihove tovarne - pretežno predstavniki osnovnih organizacij zveze komunistov, sindikatov, mladine - udeležila udarniškega dela v jamskih obratih našega rudnika. Šlo pa je tudi za prikovanje še enega člana k že dolgi verigi navezanih poslovnih stikov in prirejenih različnih prijateljskih srečanj med njimi in našimi delavci v preteklosti.

Po prihodu v Krško so naše udarnike sprejeli predstavniki tovarne Djuro Salaj in jih odpeljali na deponijo lesa temeljne organizacije "Les", kjer se je okrog trideset udarnikov domačinov že potilo pri delu.

Kaj so udarniki delali in zakaj?

Najbrž je odveč razlagati, da je les, lesna masa, osnova celuloze in papirja in da ga je zanj treba prej razžagati, razcepiti in zmleti. Les tudi razcepijo strojno, če dobavljena hlodovina ni predebela - in zadnje čase, ko je ne morejo več tako izbirati, kot so jo lahko nekoč - je precej take. Torej so udarniki cepili, ročno, predebel okrogli les. Zakaj pa se morajo tega dela v tovarni Djuro Salaj lotevati tudi udarniško? Enostavno zato, ker ga je veliko, ljudi zanj - takih, ki so ga večji in zmožni opravljati dalj časa učinkovito - pa malo. Sploh pa je to delo, ki nikomur ne diši preveč. Težaško delo - spravljanje na tudi čez meter debele hlode s sekiro, železnimi in lesenimi zagozdami ter kakšnih deset kilogramov težkim lesenim kladivom!

Kakor koli že - udarniki iz našega kombinata so veliko naredili, za 14 odstotkov več, kot bi morali po normativih, ki veljajo za to delo v tovarni Djuro Salaj. Velik je bil kup pripravljenega lesa za nadaljnjo predelavo. Zmerili so, da so vsi skupaj razcepili 116 kubikov debele hlodovine.

Po tem napornem delu se je vsem prilegel počitek ob malici. Po njej pa so si naši udarniki v spremstvu domačinov ogledali del proizvodnega procesa v tovarni Djuro Salaj - tistega, v katerem nastajata celuloza in pretežno rotacijski papir - za časopise pa tudi za revije.

Po ogledu proizvodnih prostorov so šli v sindikalno dvorano za tovarniške delavce na ogled tri dni prej odprte razstave likovnih del delavcev, zaposlenih v našem kombinatu.

Popoldne pa so preživeli ob obilici jedi in pristne dolenjske kapljice za žejo ter v družabnih igrah v športno-rekreacijskem centru tovarne Djuro Salaj, zgrajenem večinoma z udarniškim delom delavcev iz približno 2 200-članskega delovnega kolektiva tovarne - nedaleč od dolenjskega kulturno-zgodovinskega bisera pri Kostanjevici na Krki.

Ob slovesu so si obljubili, da se bodo v bodoče tako in še drugače pogosteje srečevali, kot so se doslej. /Pripravil Bojan Ograjenšek/

Rudarska godba Titovo Velenje je bila na obisku v Bjelovarju

PRIJATELJSTVO SO POBRATILI

V soboto, 5. maja, so se zgodaj zjutraj člani rudarske godbe Titovo Velenje odpeljali v Bjelovar. Tja so jih ob dnevu osvoboditve svojega mesta povabili člani bjelovarskega pihalnega orkestra. S tem obiskom so poglobili že doslej močno sodelovanje našega rudnika in bjelovarskega gospodarstva, utrdili prijateljske in kulturne vezi.

Še isti dan navečer so se po ulicah Bjelovarja razlegale koračnice iz glasbil domačih godbenikov in naše rudarske godbe, nato pa so člani naše rudarske godbe izvedli še enourni koncert v glasbenem paviljonu bjelovarskega mestnega parka. Veliko število Bjelovarčanov se je zbralo okrog paviljona z našimi godbeniki in tako pokazalo, da je v tem mestu pod Bilo goro precej ljubiteljev te zvrsti glasbene umet-

Takole so se v Krškem spopadali s predebelim okroglim lesom.

Za spomin na skupaj preživet dan pri udarniškem delu in vsem drugemu so se naši in celulozarji pa papirničarji iz tovarne Djuro Salaj še skupaj slikali.

Ob prihodu v Bjelovar so našim gradbenikom priredili veličasten sprejem.

Naslednji dan po pobratanju v bjelovarskem spominskem parku: delegacija pobratimov nese vence k spomeniku žrtvam NOB.

nosti, njihovi dolgotrajni aplavzi pa so potrdili, da so uživali med muziciranjem godbe iz rudarskega Titovega Velenja.

Po koncertu so se člani obeh pihalnih orkestrorv odpeljali v turistični center Šljukingon nad Bjelovarjem, kjer sta predsednik bjelovarske godbe Velimir Andjelič in predsednik skupščine naše rudarske godbe Avgust Terlav podpisala listino o pobratenju med obema godbama. V njej med drugim piše, da sta njihova skupna ljubezen do glasbe in prijateljstvo med njimi pripeljala do pobude za podpis dokumenta, ki bo tudi prihodnjim rodovom glasbenikov obeh pihalnih godb in drugim prebivalcem obeh mest rabil kot osnova za ohranjanje in krepitev medsebojnega sodelovanja, širjenje prijateljstva, bratstva in ljubezni.

Rudarska godba Titovega Velenja je svojim bjelovarskim pobratimom v spomin na ta dogodek poklonila umetniško delo akademske slikarke Dore Plestenjak, godbeniki iz Bjelovarja pa so se ji oddolžili z bakrorezom prvega grba svojega mesta, iz leta 1772. Razumljivo je, da sta oba glasbena kolektiva ta izjemni dogodek proslavila tako, kot se spodobi, in da sta se razšla šele v poznih nočnih urah.

Drugi dan obiska v Bjelovarju so "nanovopečeni" pobratimi obiskali spominski park talcev in drugih žrtev NOB na Vojnoviču, nato pa se na športno-rekreacijskih terenih bjelovarskega občinskega centra za usposabljanje pripadnikov enot teritorialne obrambe pomerili v malem nogometu, streljanju z zračno puško, metanju pikada in vlečenju vrvi.

V zgodnjih popoldanskih urah so člani naše rudarske godbe gostiteljem zaigrali še nekaj poskočnih viž, potem pa se je bilo treba posloviti. Slavo pobratimov ni bilo lahko, nekoliko ga je olajšala le obojestranska obljuba, da se bodo še letos znova videli - v Titovem Velenju. /Pripravil Bojan Ograjenšek/

Nogometni turnir med nočnimi moštvi odkopov v jami Preloge od 4. - 9. junija

Hemscheidt 1/B : dowty 2/A - 4 : 5, KTU : dowty B3 - 4 : 6, vzdrževanje odkopov : kota + 10 hemscheidt - 8 : 4, kota + 5 hemscheidt : dowty V3 - 7 : 2.

Tako se je izšel prvi del turnirja v malem nogometu 8. junija med nočnimi moštvi odkopov v preloški jami od 4. - 9. junija.

V polfinalni del turnirja so se potemtakem uvrstili dowty 2/A, dowty B3, vzdrževanje odkopov in kota + 5 hemscheidt, finalista pa sta potem bila dowty 2/A in vzdrževanje odkopov, ki je svojega rivala tudi premagalo.

A zakaj govorimo, da je kdo koga premagal!

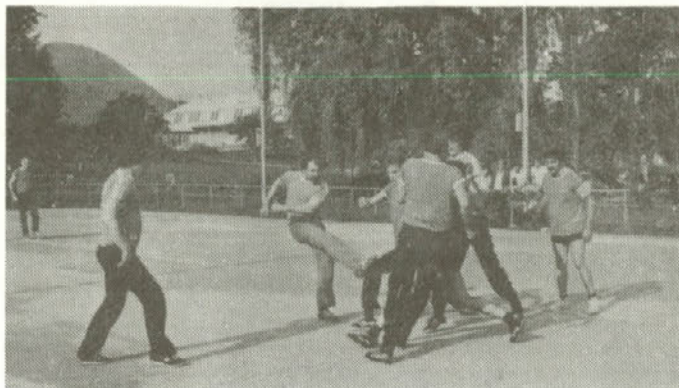
Imeli so lepo, sončno, po rosenjih dežja prejšnje dni izmito jutro sredi zelenega parka ob našem mestnem stadionu. Jama, premog, zdaj preprih, zdaj zadušljiva vročina, premogov prah, hrušč in trušč jamske mehanizacije, viki in kriki med napornim delom, noč so bili za njimi. In po vsem tem bi naj še karkoli ali kogarkoli premagali. Neumnost! Komu so še potrebne zmage, ko je že premagal samega sebe, skelenje celega telesa v naprežanju pri delu, omahovanje volje pod stalnim pritiskom trdega okolja in dela. Zmage tjavdan so za počitke, nemirne zaradi slabe vesti, polovičarje pri vsem, neizživete v delu, obupance zaradi porazov nad samim seboj, človeškimi slabostmi - ne pa za nekoga, ki iz dneva v dan pošteno dela zane, svojo družino, družbeno skupnost.

"Takole, ob žogi, prihajamo skupaj, da se razvedrilo po delu, popijemo šilce vinjaka, steklenico ali dve piva, se pogovorimo, pošalimo med seboj," je razložil celoten namen tega in vseh podobnih športnih srečanj med moštvi naših rudarjev, ki delajo na odkopih, rudarski tehnik in predsednik sindikalne organizacije TOZD RLV Jama Preloge Mihael Oven.

Torej jim pri teh srečanjih resne gre za rezultat, za zmago. Srečujejo pa se tako - na turnirju v malem nogometu - vsaj enkrat na leto odkopna moštva vseh izmen in vseh jam v našem rudniku pa tudi večina drugih delov RLV. Ena tretjina preloških odkopnih moštvi je tak turnir imela že pred tem, ena pa nekaj dni po njem, vsaj tako je bilo rečeno.

Tudi nobenih značk, pokalov in natisnjenih diplom - ki so največkrat le voda na mlin malovrednih drobnih obrtnikov, kramarjev in lovcev na provizije in podkupnine - ne poznajo pri teh tekmovanjih. Dovolj jim pomeži že, da med igro slišijo: "Jaka, nazaj! Visoko! Kaj se ga bojiš? ... Takó takó!"

Dresi, v katerih igrajo, pa so res obleke, ne kakšno modno čudo; tiste, v katerih so prišli na delo in bodo v njih po tekmovanju šli tudi

domov. Kljub vsej tej navadnosti, preproščini, vsakdanjosti pri igranju pa jih je med njim zanimivo gledati in poslušati. Mogoče ali pa prav zato tudi nikomur - ne med tistimi, ki ravno igrajo, in drugimi okrog njih, ki so že ali pa še bodo igrali - niti na misel ne pride, da bi koga na igrišču ali ob njem žalil, zasramoval, podcenjeval, mu grozil, kaj vrgel ali storil še kaj hujšega - čemur smo lahko tolikokrat priča pri tistih, ki se imajo za prave športnike; športnike, ki igrajo, tekmujejo le v takih in takih dresih, za kolajne, pokale, diplome, plakete; z eno besedo: za denar v takšni ali drugačni obliki - tudi taki, da veljajo za delavce v združenem delu, a v njem komajda kaj delajo.

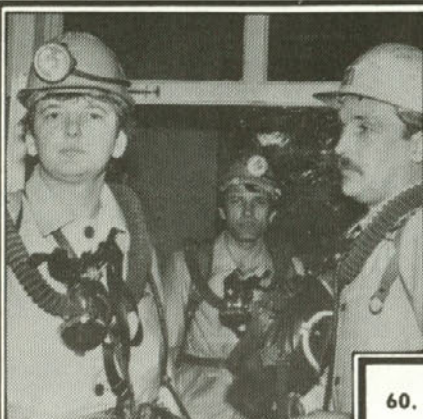

Franc ŠUMAH, izmenski vodja odkopa dowty 2/A: "Taka tekmovanja so pri nas že tradicija. Nanje gremo tudi že starejši. Danes nas je tule vseh okrog 60 do 70. Titovovelenjski Rudar? Slabši so od nas, haha! Boljši pa od ljubljanske Olimpije, ker jo publika bolj zapuščča. Tu pa publika sploh ni problem, ker smo vsi izmenoma publika in igralci. V jami smo razmeroma tudi tako v redu, vsaj naše moštvo. Nocoj smo končali premonažo v novo odkopno ploščo. Večinoma vso sami, le pri čisto ključavničarskih in elektrikerskih delih so bili zraven tudi drugi. Vseh nas je v našem moštvu 18. Skupaj delamo, že dolgo, starejši že tudi čez 10 let. Jaz imam vsega dela v jamah RLV že 27 let - čistega, delovne dobe, štete s povečanjem, pa že 35 let. Stanujem pa v svoji hiši v Skalalah - lepih Skalalah ... Kolega tule ob meni? O, on bo pa še delal! V jami je šele začel. Prej je bil šofer pri dravogrski Spedi-ciji. Ime mu je Vlado, Kodrun, dela pa pri čelnem vzdrževanju."

Sploh pa vsi, ki pridejo na ta tekmovanja, m njih sodelujejo. Nekateri v sestavi ekip pri rednem igranju dvakrat po 7 minut v polju, vsi drugi pa v streljanju penalov za svoje moštvo po rednih tekmah. Torej to ni šport po vzorcu uka butalskega kovača, ki se je dandanes tako razpasel; dejavnost, v kateri resnično sodeluje le mala skupina ljudi, masa okrog njih pa vpije, kriči in razgraja kot lumpenproletariat.

Upajmo, da se tudi katera od vsakoletnih delavskih športnih iger našega kombinata ne bo izrodila v šport takšne, vse prej kot delavske narave! /rb/

Tretje julijska nagradna križanka 1984

			VULKANSKO ŽRELO	TOPOVSKA VOZILA	NAŠ BALETNI PLESALEC (IKO...)	UNIVERZITETNA BOLNIŠNICA	NOGOMET IZRAZ	ZAGREBSKI NOGOMET. KLUB				
60.								3.				
besedvil in narisa: LoM	STROKOVNJAK ZA ELEKTR. ENERGIJO	OSNOVA DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA	MESTO V ITALIJI (Sporazum)	... FRANKO	ZAČETNIK HIDRO-TRAPUJE STRUEN PLIN				Indust. Kovinsk. izdelkov	NEME OSEBE NA ODRU	SKRATJŠ. ŽENSKO IME	DO V KOČEVJU
SKRATJŠ. MOŠKO IME			Alfred Nobel		DEBELEJŠI KONOPEC	KALCIJ LETOVIŠE PRI ODATIJU		PRISTAŠI RURIZMA AVTOMOB. OZNAKA GLADBECKA				
BOGAŠTVO GOZDOV			RIMSKA 1507 OZIRALNI ZAIHEK				VRSTA KAMNINE					
STEKLENIŠKA Z ELIKSIRIZEM							DRŽAVA NA JUGU ZDA (moško pilsno) RIMSKA 500					
STROKOVNJAK V KEMIJI				ŽENSKO IME				Juraj Neizhardt		BARAJSKA TOVARNA AVTOMOB. OKUSNA MOR. RIBA		
VELENJSKA TOVARNA GOSPOD. OPREME			RIMSKA 1 NEWEBEK Z SEVER. AMERIKE					INDUSTR. BOMBAŽ. IZDELKOV (=Krajev)			MESTECE NA STOKU PAŠMANU	REKA V ŽVICI
RADIJ		RODIJ	Mijaško Todorovič		10			RAKEV				
MOŠKO IME								OTKA, RALKA				
ESTONKE								DO V ZREČAH				
NIKIŠIČ		NAGLAVNI ZAJEDA - LEC SPLIT		NADOMESTILO				RIMSKA 600		NIKALNICA	Simon Jenko	
PROF. PRAV. FAKULTETE V ZAGREBU STROKOVNJAK MED. TRAVA								ZVIŠANI, a) PITAČA STARIH SLOVANOV			ILBELOVA LEC OPEKE	NAŠA KRATICA ZA DDR
ZA POREDBE FAZ V 3-FAZNEM SISTEMU			BENETKE. REANUR		AVTOMOB. OZNAKA RAVENS - BURGA	IZID, KONČEC	MUD. ŽIVČNI PRETRES Ivan Pregelj	ŠIPALNIK. NAMOSNIJK. KOLKOVINA				
AVTOMOB. OZNAKA NRM. MESA GIESSEN		RAZREŠE - VATELJ TITOGRAD								DESNI PRITOK KOLUBARE	PRIJEDOR ORIENTALSKA POKRALJVA	
ESTONEC			OKUŽENEC Z LEFKOPATIJU							ENASTMEH TROJKA - ŽENSKI PEVGLAS		
NAŠA TURIST. AGENCIJA			KROM Pavel Kunaver		SKOPJE Charles Nodier		KRAVJI GNJ GORA V SVICI					GRŠKA ČAKA
Id Est		POPEV - KARJI				DALMAT. TOVORNA ŽIVAL				REKA SKOZI MÜNCHEN		
KILOMETRA		ENOTA IZ JEDRSKE FIZIKE				NERA ZA RITEM V GLASBI				ŽIRO		

SLOVARČEK ZA POMOČ PRI REŠEVANJU ● AARAU - glavno mesto švicarskega kantona AARGAU ● AARE - švicarska reka, desni pritok Rena ● AFRITZ - avstrijsko mesto severno od Beljaka ● EISNER - Bertold (1875 - 1956), zagrebški vseučiliški profesor, strokovnjak za mednarodno zasebno pravo ● LUNDI - rodezijska reka, ki se izliva v Save, ta pa v Indijski ocean ● OSIMO - italijansko mesto, znano po osimskih sporazumih ● OT - švicarska gora v bližini St. Moritza ● OTRIN - Iko, rojen leta 1931, baletnik, koreograf in režiser, član SNG Maribor

Rešitve s svojim točnim naslovom pošljite v uredništvo Rudarja - Informatorja do sobote, 21. julija. Izmed pravih rešitev bomo tri izžrebali in nagradili s knjigami v vrednosti 660, 400 in 260 dinarjev. /Uredniški odbor/.

Srečno!

Prijetno praznovanje!